

AFinLAn syysseminarium 2019

Oulun yliopisto 15.–16.11.2019

"Menetelmällisiä käännteitä soveltavassa kielentutkimuksessa"

AFinLA Autumn Symposium 2019

University of Oulu, 15–16 November, 2019

"Methodological Turns in Applied Language Studies"

Tiivistelmät – Book of Abstracts

KUTSUPUHUJAT – KEYNOTE SPEAKERS

Juha Jalkanen, Jyväskylän yliopisto

Soveltava kielitiede ja design-perustainen tutkimus - teorian ja käytännön rajapinnalla

Soveltava kielitiede pyrkii ratkaisemaan tavalla tai toisella kieleen sidoksissa olevia yksilön tai yhteisön ongelmia, jotka ovat usein luonteeltaan monitahoisia ja kiperiä. Tällaisessa tutkimuksessa liikutaan tiiviisti teorian ja käytännön rajapinnalla. Soveltavat kielentutkijat ovatkin alkaneet etsiä menetelmällisiä ratkaisuja, jotka mahdollistavat entistä tiiviimmän kytkennän teorian ja käytännön välillä.

Yksi soveltavan kielitieteen kentälläkin – erityisesti kielen oppimisen ja opettamisen tutkimuksessa – jalansijaa saaneista teorian ja käytännön väliseen vuoropuheluun tähtäävistä menetelmällisistä suuntauksista on design-perustainen tutkimus. Sen ytimessä on syklinen interventio, jonka avulla esimerkiksi oppimisprosessia tarkastellaan. Yksi syy design-perustaisen tutkimuksen herättämään kiinnostukseen on varmastikin se, että se mahdollistaa empirian ja teorian yhdistämisen tavalla, joka tarjoaa tietoa siitä, miten ja miksi tietyt prosessit toimivat käytännössä.

Design-perustainen tutkimus on syntynyt vastavoimana tarkkaan kontrolloiduille laboratoriotutkimuksille, joissa muuttujia on vähän ja kontekstin vaikutus pyritään minimoimaan. Todelliseen kontekstiin sijoittuvalla tutkimuksella oli alun perin kaksi tehtävää: lisätä teoreettista ymmärrystä ja kehittää käytännön toimintaa intervention avulla (Design-Based Research Collective, 2003). Tutkimuksessa voidaan siis esimerkiksi kehittää oppimisympäristöä, joka nojaa tiettyihin teorioihin, ja toisaalta testata hypoteeseja kehitteillä olevassa ympäristössä. Tutkimussuuntaus on kuitenkin saanut osakseen paljon kritiikkiä ja on muun muassa kysytty, miten se eroaa toimintatutkimuksesta (Wang & Hannafin, 2005).

Esityksessäni tarkastelen design-perustaista tutkimusta erityisesti soveltavan kielitieteen näkökulmasta. Otan esiin tutkimuksen arjesta nousevia kriittisiä näkökulmia, jotka liittyvät muun muassa eettisiin ja epistemologisiin kysymyksiin. Tutkimuskohteita ja menetelmällisiä ratkaisuja kuvaamalla valotan sitä, miten design-perustainen tutkimus sopii yhteen soveltavan kielitieteen viimeaikaisten kehityskulkujen (ks. esim. Hellermann 2015) kanssa ja mitä haasteita se toisaalta tuo mukanaan.

Lähteet

The Design-Based Research Collective. 2003. Design-Based Research: An Emerging Paradigm for Educational Inquiry. *Educational Researcher*, 32 (1), 5-8.

Hellermann, J. 2015 (Ed.). Special Issue: Definitions for Applied Linguistics. *Applied Linguistics*, 36 (4).

Wang, F. & Hannafin, M. J. 2005. Design-Based Research and Technology-Enhanced Learning Environments. *Educational Technology Research and Development*, 53 (4), 5–23.

Malene Charlotte Larsen, Aalborg Universitet

Nexus Analysis as a framework for Social Media Studies

For more than a decade, social media have played a significant role in the everyday lives of young people; as a way of communicating, practicing friendships and constructing identity. Based on 15 years of research within this field, associate professor Malene Charlotte Larsen from Aalborg University, Denmark, will be discussing how *Nexus Analysis* (NA) (Scollon & Scollon, 2004) can be a fruitful framework for the study of online social interactions.

Nexus analysis distinguishes itself from other discourse analytic approaches by focusing on central mediated actions carried out by social actors within a loosely tied 'nexus of practice' (rather than focusing solely on discourse). How do we methodologically go about analysing young people's use of social media as a nexus of practice where different mediated actions, cultural artefacts and cycles of discourses intersect? How can we understand and analyse all the "non-language stuff" on social media such as algorithms, liking, tagging and photo sharing from a nexus analytical point of view? And how can concepts from *Mediated Discourse Analysis* (MDA) (Scollon 2001a, 2001b) and Nexus Analysis be used to conceptualise young people's practices of maintaining friendships and constructing identity online?

Ron Scollon did not especially care for social media and the development in the media landscape in general, but – as this plenary lecture will argue – with MDA and NA he developed a methodological and theoretical framework quite suitable for empirical studies of interactions taking place on sites and apps such as Facebook, Instagram and Snapchat (Larsen & Raudaskoski, 2018). The lecture proposes a refinement of nexus analysis and thereby presents a framework for the study of online social practices, that takes into account that these practices are constituted multimodally by participants' communicative performances.

References

Larsen, M. C., & Raudaskoski, P. (2018). Nexus Analysis as a Framework for Internet Studies. In J. Hunsinger, L. Klastrop, & M. M. Allen (Eds.), *Second International Handbook of Internet Research* (pp. 1–20).

Scollon, R. (2001a) Action and Text: Towards an integrated understanding of the place of text in social (inter)action, mediated discourse analysis and the problem of social action. In R. Wodak & M. Meyer (Eds.), *Methods of Critical Discourse Analysis* (pp. 139–183). London: Sage Publications.

Scollon, R. (2001b) *Mediated discourse: The Nexus of Practice*. London; New York: Routledge.

Scollon, R., & Scollon, S. W. (2004). *Nexus Analysis: Discourse and the Emerging Internet*. London; New York: Routledge.

Atypical Interaction: The turn to conversation in the linguistic analysis of communication disorders

In keeping with the conference theme of ‘methodological turns in applied language studies’, in this talk I will discuss recent research applying the methodology and findings of conversation analysis (Clift, 2016) to the investigation of communication disorders, a field now usually referred to as ‘atypical interaction’ (Wilkinson, Rae & Rasmussen, in press). Communication disorders are impairments of speech, language or communication which are linked to diagnosed conditions such as dementia, autism or motor neurone disease. Traditionally, approaches to the analysis of communication disorders have been primarily medical, neurological or psychological in nature. The findings these approaches produce are based largely on testing within institutional contexts (such as hospitals or schools) and are typically quantitative in nature. Over the last two decades, however, the primarily qualitative approach of conversation analysis (CA), with its focus on talk and other aspects of conduct in naturally occurring social interaction, has provided a markedly different method for investigating communication disorders.

Here I discuss a key aspect of what makes these interactions ‘atypical’, i.e. how the talk of the person with the communication disorder may be seen to not adhere to the normative conventions (Robinson, 2016) that ‘typical’ communicators follow, and also how in this situation interactional participants may recurrently treat this as a particular form of problem. More generally, I highlight some of the analytic consequences of using a CA approach compared to more traditional approaches within this area, specifically: (1) the shift from elicited test data (and the theoretical perspectives underpinning the testing) to conversation data; (2) the shift in analytical focus from that of the test/tester to the participants’ own interactional conduct and orientations; and (3) the shift from the test/tester’s notion of error, omission or inappropriacy to the participants’ treatment of some aspect of the interaction as a ‘trouble’ or ‘problem’.

References

Clift, R. (2016) *Conversation Analysis*. Cambridge: Cambridge University Press.

Robinson, J. D. (2016) Accountability in social interaction. In: J. D. Robinson (Ed.) *Accountability in Social Interaction*. (Pp. 1-44). New York: Oxford University Press.

Wilkinson, R., Rae, J.P. & Rasmussen, G. (Eds.) (in press) *Atypical Interaction: The Impact of Communicative Impairments within Everyday Talk*. London: Palgrave Macmillan.

ESITELMÄT – PRESENTATIONS

Gina Dautartas, University of Helsinki

Negotiating the personal, the political, and the academic in hate speech research: militant approaches to Critical Discourse Analysis

Researching hate speech is a burdensome task for any discourse analyst. When exposed to explicit and implicit homophobia, transphobia, and other forms of oppression, one must make numerous considerations regarding their ethical and ideological position. However, what ethical and ideological position should the researcher take when, while being transgender and queer, they themselves are addressed by the very object of their research; when they are a part of the community to be directly affected by the research outcome; when their research subjects are their comrades, their loved ones? Thus, I find myself caught between the role of activist and academic, a dichotomy enforced through the academic imperative of producing objective, politically neutral knowledge, i.e. “truth relaying”. Yet, heeding this imperative runs the risk of ethical cynicism when social capital is gained at the expense of appropriating the experiences of research subjects in the name of objective knowledge. Although Critical Discourse Analysis is a politically engaged framework, describing the covert mechanisms by which discourse contributes to the reproduction of relations of power, it nonetheless is reliant on the positivist notion of truth as something outside of ideology (Fairclough, 1995: 18; Foucault, 1980: 118) and thus, reproduces the activist/academic dichotomy.

This paper will discuss the alternative of taking a militant research orientation (Russell 2015) in hate speech research and CDA. Instead of reintegrating the academic into the activist and collapsing the dichotomy, militant research attempts to act beyond it raising important questions, challenges, and perspectives for the framework of CDA, as well as research ethics as such.

References

- Fairclough, Norman. 1995. *Critical Discourse Analysis: The Critical Study of Language*. New York: Longman Publishing.
- Foucault, Michel. 1980. *Power/Knowledge: Selected Interviews and Other Writings, 1972-1977*. Vintage.
- Russell, Bertie. 2015. Beyond activism/academia: militant research and the radical climate and climate justice movement(s). In *Area*, 47.3, 222-229.

Karina Doi, University of Jyväskylä

Perceptions on Virtual Exchange: feedback given by Finnish and Japanese students

Virtual exchange (VE) refers to online intercultural collaborative activities where students collaborate with partners from different countries as a part of educational programmes (O'Dowd 2018). It aims to develop their intercultural awareness and critical thinking by participating in interactions such as videoconferences and social networking sites (SNS). During the participation, participants also form virtual Community of Practice (VCoP) by engaging in online collaborative works (Gannon-Leary & Fontainha 2007). This paper focuses on two VE projects arranged between two universities from Finland and Japan in autumn 2018 and in spring 2019. Finnish and Japanese students worked together on given tasks as groups or pairs. Each group worked on SNSs as a communication platform and they also had VCs to discuss about results of their works.

This paper discusses the students' perceptions on virtual exchange projects. Interview and questionnaire responses were collected from the two VE projects. Totally 13 students had open-ended interviews and 27 students answered mixed questionnaires. Content analysis (Krippendorff 2019) was applied to analyse those responses and it focuses on perceptions of the participation in VE in the consideration of VCoP. Participants mainly had perceptions on following project activities: whole project, SNS discussions, pair or group works and videoconferences.

The feedback include challenges, positive experiences and suggestions for further development in VE made by students. The finding indicates that communication and human relationships are significant for successful online intercultural collaboration.

References

- Gannon-Leary, P. and Fontainha, E. (2007). Communities of practice and virtual learning communities : benefits, barriers and success factors. *Elearning Papers*, 5. pp. 20-29. ISSN 1887-1542
- Krippendorff, K. (2019). *Content analysis: An introduction to its methodology* (Fourth Edition.). Los Angeles: SAGE.
- O'Dowd, R. (2018). From telecollaboration to virtual exchange: state-of-the-art and the role of UNICollaboration in moving forward. *Journal of Virtual Exchange*, 1, 1-23. Research-publishing.net. <https://doi.org/10.14705/rpnet.2018.jve.1>

Hannele Dufva, Jyväskylän yliopisto

Mitä ihmiset osaavat, kun he osaavat kieltä?: Henkilökohtainen repertoaari ja sen multimodaalisuus

Millaista on se tieto, jonka varassa ihminen käyttää kieltään ja miten tieto kehittyy? Usein kielen oppimista on kuvattu tietyn kielijärjestelmän (L1, L2 jne; suomi, englanti jne.) sisäistämisenä eli mentaalisen kieliopin ja sanaston omaksumisena. Tälle ajattelutavalle on kuitenkin olemassa vaihtoehtoja, joita viimeaikoina on nostettu esiin esimerkiksi sosiolingvistiikan, dialogisuuden ja hajautuneen kognition piirissä. Voi siis ajatella, että ihmiset eivät välttämättä opikaan 'kieltä' järjestelmänä vaan ottavat haltuunsa erilaisia, eri sosiaalsiin tilanteisiin soveltuvia ja eri modaliteeteissa kohdattuja resursseja. Kielitiedon voisi näin ymmärtää "monikielisenä" ja "multimodaalisena" henkilökohtaisena repertoaarina, joukkona semioottisia resursseja, jotka kertyvät erilaisissa tilanteissa ihmisen elinkaaren myötä. Keskityn tässä esitelmässä erityisesti repertoarin multimodaalisuuteen.

Jos ja kun puhutaan tiedosta abstraktina, dekontekstuaalisena ja amodaalisena 'kielenä', perusajatus kielestä vuorovaikutuksen välineenä häviää. Kieltä ei opita "muodon vuoksi"; tietoa opitaan ja sitä käytetään puhutun vuorovaikutuksen, kirjoitettujen tekstien, viittomakielisen vuorovaikutuksen jne avulla tapahtuvassa merkitystoiminnassa. 'Kielitiedossa' täytyy siis olla kyse siitä, mitä ihminen osaa: miten hän vastaanottaa, ymmärtää ja tulkitsee saatavilla olevia resursseja ja millä tavoin hän tuottaa niitä itse. Eri modaliteeteissa nämä taidot – esimerkiksi puhuminen tai lukeminen - ovat eri aisteihin ja eri motorisiin toimintoihin sidoksissa ja väistämättä hyvin erilaisia. Siksi niiden oppimiseen vaikuttavat varsin erilaiset tekijät. Kielitiedon ja kielitaidon teoretisoinnissa olisikin tärkeää tarkastella uudelleen ensinnäkin tiedon modaliteettikohtaisuutta ja toiseksikin niitä keinoja, joiden avulla eri modaliteettien tietoa yhdistellään. Tässä taas monitieteinen ja monimenetelmäinen tutkimus tuntuisi varsin hyödylliseltä. Multimodaalisuuden roolin analysoinnissa erityistä hyötyä tuntuisi olevan esimerkiksi kielentutkimuksen, psykologian, fonetiikan ja aivotutkimuksen yhteistyöstä.

Lauri Haapanen, Jyväskylän yliopisto
Ville Manninen, Jyväskylän yliopisto

Mitä ja miksi: etic- ja emic-näkökulmien yhdistäminen aineistonkeruussa

Tutkimuksen, joka pyrkii paitsi kuvailemaan myös selittämään tosielämää ja sen toimintaa, tulisi esittää sekä mitä- että miksi-kysymyksiä. Näihin vastaamiseksi voidaan ottaa avuksi toisiaan täydentävät etic- ja emic-näkökulmat. Ulkopuolisen näkökulmasta (etic) tavoitetaan ulkoisesti havaittavissa oleva toiminta, mutta sitä ei kyetä selittämään. Toiminnan syiden esiin tuominen sitä vastoin edellyttää kokijan sisäistä näkökulmaa (emic).

Tässä esitelmässämme tarkastelemme etic- ja emic-näkökulmien relevanssia median ja journalismin tutkimuksessa. Perinteisesti emic-näkökulmaa on lähestytty haastatteluin. Niissä piilee kuitenkin menetelmällinen ongelma: Silloin kun halutaan selittää rutinoituneita toimintoja, yleisluontoiset kysymykset saattavat tuottaa vääristyneitä vastauksia. Tämä johtuu siitä, että tutkija tulee näin toimiessaan ikään kuin ulkoistaneeksi yleistämisen haastateltavalle, joka usein tekee yleistyksen intuitiivisesti, ilman systemaattista menetelmää. Riskin minimoimiseksi emic-aineiston keräämistä ja analyysiä tulisi siis tukea etic-aineistolla, ja toisaalta emic-aineisto voi ohjata etic-aineiston keräämistä.

Esitelmässämme tarkastelemme etic- ja emic-käsitteiden taustaa ja erilaisia määritelmiä sekä niiden yhdistämisen ongelmaa. Tämän jälkeen esittelemme kirjallisuuskatsauksen, joka tarkastelee sellaisia median työtapoja tutkivia, vuosina 2000–2017 julkaistuja artikkeleita, joissa kumpaakin näistä kahdesta näkökulmasta hyödynnetään aineistonkeruussa. Tietokantahaun jälkeen analysoimistamme yli 3000 artikkelista tällaisia löytyi reilut 250.

Esitelmämme empiirinen osuus käy läpi kirjallisuuskatsauksen määrällisiä ja laadullisia tuloksia. Arvioimme etic- ja emic-näkökulmien keskinäistä tasapainoa ja näkökulmien integraatiota eli sitä, miten hyvin ne tukevat toisiaan aineistonkeruussa. Kerromme myös, minkälaisia aineiston keräämisen menetelmiä käytettiin ja mitä osaa tai osia journalistisesta työprosessista tarkasteltiin. Havainnollistamme tuloksiamme aineistoesimerkein.

Monipuolinen etnografinen aineistonkeruu vaatii suhteellisen paljon valmistelua ja työlään kenttätövävaiheen. Lisäksi myös aineiston käsittely ja analyysi voi olla vaativaa. Päätämme esityksemme pohtimalla näitä haasteita ja muistuttamalla, että etic- ja emic-näkökulmia yhdistelevä tutkimusasetelma mitä luultavimmin on vaivan väärti. Monipuolisen ja -ulotteisen aineiston pohjalta on nimittäin mahdollista saavuttaa erityisen selitysvoimaisia tuloksia.

Judit Hahn, University of Jyväskylä

“Nice to get to know you”: Multimodal Discourse Analysis of Social Presence in Virtual Exchange

Virtual exchange comprises online collaborative activities in facilitated, educational contexts involving students from two or more countries (O’Dowd 2018). The paper offers a qualitative approach to the study of social presence in asynchronous online discourse in the context of virtual exchange. It draws on the Community of Inquiry model of online learning (Garrison 2017) and interprets social presence as the dynamic discursive process of social interaction and self-presentation, which promotes the creation of community feeling, the maintenance of positive relational dynamics, and the enhancement of learning.

Most of the methods used to detect social presence in asynchronous online learning environments applied quantitative tools, for example coding or questionnaires. The present study attempts to explore the discursive emergence of social presence in students’ L2 contributions to the first assignment of two virtual exchange projects arranged between Czech and Finnish university students in 2017 and in 2018, respectively. The aim of the collaborative group work was to compare the use of English in the two countries.

The intensity of the students’ social interactions was found different in the closed Facebook groups that served as asynchronous communication platforms: while the students were actively commenting each other’s posts in 2017, this behaviour was almost absent in 2018. By taking one group from each project and focusing on the first, self-introductory assignment, the study aims to compare how the students applied linguistic and non-linguistic resources in the two groups. The findings show differences in the ways the participants drew on the affordances of Facebook to construct social presence.

References

- Garrison, D. R. (2017). *E-Learning in the 21st Century. A Community of Inquiry Framework for Research and Practice*. London: Routledge.
- O’Dowd, R. (2018). From telecollaboration to virtual exchange: state-of-the-art and the role of UNICollaboration in moving forward. *Journal of Virtual Exchange*,1,1-23.

Katariina Harjunpää, University of Helsinki
Arnulf Deppermann, University of Helsinki /
Marja-Leena Sorjonen, University of Helsinki

Comment rounds in acting technique rehearsals: social shaping of self-reports and perceptions

We present a conversation analytic study on the social organization of comment rounds in a theatre workshop, in which young adults are rehearsing the Chekhovian acting technique. The six week workshop was organized by the Kiasma theater in collaboration with the city of Helsinki and video recorded twice a week in the project 'Art as work and working tool' (see urbduuni.fi).

To practice the acting technique the participants engage in physical and imaginative exercises that train them to produce certain qualities of movement, body posture and voice quality, enhancing their expressive skills. After some exercises, the instructor invites the participants to give comments and report their individual experiences in terms of how they felt and what kinds of bodily sensations they had during the exercise. Our analysis demonstrates how the participants' contributions are shaped by the social and interactional organization of the comment rounds.

In the unfolding of the rounds, routines in the production of comments emerge. They become structured around pointing out contrasts between opposite effects that the participants could perceive while doing the exercise. They make use of a restricted set of quality descriptors, such as light/heavy, easy/difficult. The contrastive perspective and the descriptors are modeled on the instructors' questions and on earlier comments by other participants. The paper discusses how situated lexical and turn-constructive formats for producing self-reports of bodily sensations emerge within a community of practice. We show how reporting on subjective, "inner" sensations and experience is interactively shaped and socially accountable, thereby contributing to our understanding of subjective and sensorial phenomena in social interaction (cf. Coulter 1989; Mondada 2019).

References

Coulter, J. 1989: *Mind in action*. London.

Mondada, L. 2019: Contemporary issues in conversation analysis: Embodiment and materiality, multimodality and multisensoriality in social interaction. *Journal of Pragmatics* 145: 47-62.

Leena Maria Heikkola, Åbo Akademi
Elisa Repo, Tampereen yliopisto
Niina Kekki, Tampereen yliopisto

Aineenopettajaopiskelijoiden käsityksiä kielellisesti vastuullisesta opetuksesta

PISA-tulokset osoittavat, että maahanmuuttajataustaiset oppilaat suoriutuvat koulutyöstä kantasuomalaisia heikommin (Vettenranta ym., 2016). Tähän reagoidaan uusissa opetussuunnitelmissa (esim. POPS, 2014), jotka korostavat kielitietoisuutta, monilukutaitoa ja oppilaan kielellisen repertuaarin hyödyntämistä opetuksessa. Jokainen opettaja on oppiaineensa kielen opettaja. Tämä edellyttää, että opettaja ymmärtää kielen dimensioita: koulukontekstin akateemista kielitaitoa vaativat tilanteet eroavat arjen kielenkäyttötilanteista. Vastatakseen opetussuunnitelmien vaatimuksiin opettaja tarvitsee kielellisesti vastuullisia käytänteitä (Lucas & Villegas, 2013).

Esitelmässä tarkastelemme aineenopettajaopiskelijoiden kyselytestivastauksia kielellisesti vastuullisesta opetuksesta. Aineisto kerättiin opettajan pedagogisten opintojen alussa ja lopussa. Vertaamme kolmen aineryhmän vastauksia: suomen kieli ja kirjallisuus (n=29), matematiikka, fysiikka ja kemia (n=24) ja uskonto, historia ja yhteiskuntaoppi (n=6). Ensiksi analysoimme laadullisesti opettajaopiskelijaryhmien vastauksia kahteen avoimeen kysymykseen a) kielen dimensioista ja raportoiduista kielitietoisista käytänteistä sekä b) monikielisestä pedagogiikasta pedagogisten opintojen alussa. Toiseksi tarkastelemme tilastollisesti 35 väittämän avulla, kuinka opettajaopiskelijaryhmien käsitykset kielellisesti vastuullisesta opetuksesta kehittyvät pedagogisten opintojen aikana.

Pedagogisten opintojen alussa kaikkien aineryhmien opettajaopiskelijat ymmärsivät kielen dimensioita jossain määrin, joskin kielikoulutusta saaneiden vastaukset olivat tarkimmin linjassa tutkimustiedon kanssa. Kaikkien ryhmien raportoiduissa käytänteissä oli epätarkkuutta etenkin monilukutaidon kehittämisessä ja oppitunnin aikaisessa monikielisen oppilaan huomioimisessa. Suomen opiskelijoiden hyvä tietämys kielen dimensioista korreloi kielitietoisten käytänteiden kanssa. Opettajaopiskelijat suhtautuivat monikieliseen pedagogiikkaan pohdiskellen: osa raportoi vaativansa pelkkää suomen käyttöä tai korosti näkemyksissään englannin sallimista. Suomen ja uskonnon opiskelijoiden käsitykset kielellisesti vastuullisesta opetuksesta syvenivät opintojen aikana, mutta luonnontieteiden opiskelijoiden osittain jopa heikkenivät. Opinnoissa tulisikin entistä enemmän painottaa kielen keskeistä roolia kaikessa oppimisessa sekä mallintaa konkreettisia käytänteitä kielenoppimisen ja monikielisyyden tukemiseen.

Lähteet

- Lucas, T. & Villegas, A. M. (2013). Preparing linguistically responsive teachers: Laying the foundation in preservice teacher education. *Theory into Practice*, 52, 98-109.
- POPS (2014). *Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet*. Määräykset ja ohjeet 2014:96.
- Vettenranta, J., Välijärvi, J., Ahonen, A., Hautamäki, J., Hiltunen, J., Leino, K., Lähteinen, S., Nissinen, K., Nissinen, V., Puhakka, E., Rautopuro, J. and Vainikainen, M.-P. (2016). *Huipulla pudotuksesta huolimatta. PISA 2015 -ensituloksia*. Opetus- ja kulttuuriministeriö 2016:41.

Kantaaottava kielimaisema ja sen tutkimus

Kaupunkien julkisen liikenteen asema-alueiden kautta kulkee päivittäin monenlaisia ihmisiä, ja asema-alueiden virallinen kielimaisema ohjaa ja ohjeistaa kulkijoita tässä liikkeessä. Vaikka asema-alueen läpi kulkeva ei pysähtyisikään keskustelemaan muiden kanssa, hän kohtaa kantaaottavia tekstejä mm. lyhtytolppaan kiinnitetyssä tarrassa tai laituripenkkiin kirjoitetussa tekstissä, ja ottaa näin osaa eri ideologioiden väliseen visuaaliseen ja sanalliseen, mutta täysin äänettömään dialogiin. Tämän esitelmän tarkoituksena on pohtia mahdollisuutta tutkia tällaista epävirallista ja kantaaottavaa kielimaisemaa ja miettiä tutkimuksen metodologisia perusteita.

Kielimaisematutkimus on suhteellisen uusi tutkimussuuntaus, jonka piirissä julkisten tilojen näkyviä kieliä tutkitaan (esim. Shohamy & Durk, 2009). Usein tutkimuksen painopiste on monikielinen kielimaisema ja vähemmistökielten yhteiskunnallinen tai institutionaalinen näkyvyys, sekä kielimaiseman mahdollinen yhteys esimerkiksi eri kieliryhmien etnolingvistiseen vahvuuteen ja erityispiirteisiin. Kielimaisematutkimusta ei yhdistä tietyt teoreettiset lähtökohdat, menetelmät tai aineistopohjat, vaan tutkimustavoitteista riippuen kielimaisemia on tutkittu monin eri keinoin (Gorter, 2018).

Esitelmän metodologinen pohdinta konkretisoituu Helsingin rautatieasemalla syksyllä 2019 suoritettuun pilottitutkimukseen, jonka pääaineistona on noin 250 valokuvattua kantaaottavaa tekstiä. Pilottitutkimuksessa tavoitteena on kielimaisematutkimuksen kautta kartoittaa eri ideologioiden julkisessa tilassa käytävää hiljaista dialogia ja analysoida miten tämä dialogi rakentuu. Tähän tavoitteeseen kuuluu muun muassa seuraaviin kysymyksiin vastaaminen:

- Mihin diskursseihin Helsingin rautatieaseman epävirallinen kielimaisema ottaa kantaa?
- Millä kielillä tekstit ottavat kantaa, ja onko ideologioiden ja kielivalintojen välillä yhteyttä?
- Onko merkkejä erimielisten ideologioiden välisestä keskustelusta?
- Ovatko tekstien viestit selkeitä satunnaiselle ohikulkijalle, vai välittykö viesti vain tietyille suljetuille ryhmille?

Pilottitutkimuksen kautta pohdin esitelmässäni tämän tyyppisen soveltavan kielitieteen tutkimuksen metodologisia mahdollisuuksia sekä eettisiä haasteita.

Lähteet

Gorter, Durk. 2018. Methods and techniques for linguistic landscape research: About definitions, core issues and technological innovations. Teoksessa: Martin Pütz & Neele Mundt (toim.), Expanding the linguistic landscape: Multilingualism, language policy and the use of space as a semiotic resource. Bristol: Multilingual Matters. 38–57.

Shohamy, Elana & Gorter, Durk (toim.). 2009. Linguistic Landscape. Expanding the Scenery. New York: Routledge.

Mari Holmström, University of Oulu

What is being talked about: displaying epistemic access in the work of affiliative relationships at the workplace

This paper explores interactions in workplace break rooms during which participants display their epistemic access (Heritage 2012) to the topic at hand without explicit object-reference:

(7.0)
mat   &liffts hands on mouth, yawns &-->
01 MAT: &Joo-o, huhui
                                      Ohh dear

(2.0)
mat   €points at joh€
                                      -->&
02 MAT: €Minä kävin kattomassa sitä sinun viime kerralla antamaa
                                      I went to have a look at that what you gave me last time
                                      (2.0) viime viikolla niin
                                      (2.0) last week so

03 JOH: Niin %joo
                                      Right yeah

The aim is to identify the grammatical, interactional and embodied features of such sequences and inspect their properties as they are co-constructed in interaction between colleagues. The claim is that by displaying their knowledge of the topic at hand, the interlocutors are not only making visible their epistemic status but also orienting to jointly built discourses, as well as the management of social relationships and situations. The analytical foci are minimal reference (cf. Etelämäki 2005) and its gradual specification, as well as its significance as a vehicle of inclusion or exclusion. By analysing these social actions, the aim is to formulate a better understanding of social relationships at the workplace. The data consists of approximately 40 hours of video recordings from break rooms, complemented by ethnographic interviews and observations. The study utilises ethnomethodological conversation analysis and aims at including the ethnographic participant perspective to broaden its scope.

References:

Etelämäki, M. (2005) Context and referent in interaction: Referential and indexical dimensions of the Finnish demonstrative pronouns. Ritva Laury (ed). *Minimal reference: the use of pronouns in Finnish and Estonian discourse*. Pp 12-37. Finnish Literature Society, Helsinki.

Heritage, J. (2012) Epistemics in Action: Action Formation and Territories of Knowledge. *Research on Language & Social Interaction*, 45:1, 1-29.

Ari Huhta, Jyväskylän yliopisto
Sari Ohranen, Jyväskylän yliopisto
Mia Halonen, Jyväskylän yliopisto

Digitaalinen aineistonkeruu yhteiskunnallisesti merkittävien kielitaidon arviointien tutkimuksessa

Esitelmämme käsittelee tutkimushanketta, joka perustuu kielitaidon arvioijien, sosiolingvistien ja foneetikkojen yhteistyöhön. Tutkimus tarkastelee arviointeja, joita annetaan kielitutkintoon osallistuville suomi toisena (S2) kielenä -oppijoille heidän puhumistaidostaan. Erityisenä mielenkiinnon kohteena on selvittää vaikuttaako S2-puhujien äidinkielen tunnistaminen arvioijien heille antamiin arvioihin, mutta tarkastelemme tutkinnon arvioijien toimintaa ja heidän käyttämiensä arviointikriteerien toimivuutta laajemminkin. Tutkimuksen konteksti on yhteiskunnallisesti merkittävässä kielitutkinnossa, jonka tuloksilla on ratkaiseva asema mm. Suomen kansalaisuuden hakuprosessissa. Tällaisten seurauksiltaan tärkeiden arviointien tulisi olla mahdollisimman luotettavia ja oikeudenmukaisia. Osana tutkimusta kehitimme innovatiivisen menetelmän aineiston keruuta varten: digitaalisen, verkon yli toimivan alustan avulla tutkinnon palveluksessa toimivat arvioijat arvioivat S2-puhujien suorituksia useista eri näkökulmista ja kommentoivat niitä sanallisesti. Arvioitavat suoritukset valittiin sellaisista ensikieliryhmistä, joiden edustajat kohtaavat usein erilaisia ennakkoluuloja ja stereotypioihin liittyviä käsityksiä. Aineisto analysoitiin sekä määrällisesti (arviointiaineistojen käsittelyyn kehitetyllä Facets-ohjelmalla) että laadullisesti.

Raportoimme aluksi tutkimuksessamme käytetyn digitaalisen alustan kehittämisestä ja käytöstä aineiston keruussa. Erityinen huomio on siinä, miten alusta mahdollisti varsin laajan tutkimusaineiston keräämisen, mikä ei olisi ollut muuten mahdollista (44 arvioijaa arvioi ja kommentoi sanallisesti 49 suoritusta). Samalla käymme läpi myös tällaiseen aineiston keruuseen liittyviä ongelmia ja rajoituksia. Esittelemme myös joitakin tutkimuksemme päätuloksia. Näistä osa käsittelee osallistujan ensikielen (arabia, suomenruotsi, thai, venäjä, viro) ja arviointikriteerien käytön yhteyksiä: havaitsimme, että tiettyjen puhujaryhmien kohdalla jonkin tietyn arviointikriteerin käyttö erosi muista kriteereistä. Näin oli etenkin ääntämisessä, mutta joissakin tapauksissa myös sujuvuuden tai kieliopillisen tarkkuuden arvioinneissa. Lisäksi raportoimme myös puhujan ensikielen tunnistamisen vaikutuksesta arviointiin vertaamalla arvioijia jotka tunnistivat puhujan lähtökielen niihin arvioijiin, jotka eivät sitä tunnistaneet. Tässäkin huomattiin merkitseviä eroja joidenkin kieliryhmien (esim. thai) ja joidenkin kriteerien (erityisesti ääntäminen) kohdalla. Lopuksi pohdimme, millaisia muita tutkimuskysymyksiä voimme tarkastella keräämämme aineiston perusteella ja mihin muihin tarkoituksiin kehittämäämme digitaalista keruutapaa ja aineistoa voisi käyttää.

Suomen kieli ja Suomi-koulu saksansuomalaisten nuorten käsityksissä

Arvioiden mukaan Saksassa asuu noin 30 000 suomalaista syntyperää olevaa ihmistä. Monet heistä on toisen tai kolmannen polven edustajia, jotka ovat integroituneet hyvin saksalaiseen yhteiskuntaan. Monet näistä lapsista ja nuorista osallistuvat Suomi-koulun opetukseen oppiakseen toisen kotimaansa kieltä ja kulttuuria. Opetusviranomaiset tukevat taloudellisesti ja pedagogisesti tätä ulkosuomalaisten lasten ja nuorten suomen/ruotsin kielen opetusta. Saksassa toimivia Suomi-kouluja on 26 (vuonna 2018). Esitelmäni aihe liittyy väitöskirjatyöhöni, joka käsittelee saksansuomalaisten Suomi-koulun toimijoiden käsityksiä Suomesta ja suomen kielestä Suomi-koulun kontekstissa. Esitetty tutkimusaineisto perustuu Suomi-koulua käyneille nuorille suunnatun kyselyn vastauksiin.

Tämän esityksen teemoja ovat:

1. Millaisena resurssina saksansuomalaiset nuoret käsittävät suomen kielen?
2. Millaista hyötyä nuoret kokivat saaneensa Suomi-koulun opetukseen osallistumisesta?

Kysymysten kautta käsitellään nuorten suomalaisten joukkoon kuulumisentunnetta sekä heidän käsityksiään monikielisyystään. Kuulumisentunteella käsitän yksilön tunnetta kuulua johonkin sosiaaliseen ryhmään.

Aineisto on käsitelty laadullisen sisällönanalyysin periaatteita noudattaen induktiivisesti. Alustavien tulosten mukaan nuorille suomen kieli on tärkeää, ja se vahvistaa suomalaisten joukkoon kuulumisen tunnetta. Osallistujat arvostivat kielitaitoaan ja monikielisyyttään. Suomi-koululla oli tärkeä rooli kielen omaksumisessa ja sosiaalisena ympäristönä, joka laajensi suomen käyttömahdollisuuksia saksankielisessä ympäristössä.

Lähteitä:

- Alanen, R. 2003. A sociokultural approach to young language learners' beliefs about language learning. Teoksessa Kalaja, P. & A.M.F. Barcelos (toim.) Beliefs about SLA. New research approaches. Dordrecht: Kluwer. 55–85.
- Hausendorf, H. 2000. Zugehörigkeit durch Sprache Eine linguistische Studie am Beispiel der deutschen Wiedereinigung. Tübingen: Niemeyer. Reihe Germanistische Linguistik; 215.
- Martin-Jones, M. 2007. Bilingualism, education and the regulation of access to language resources. Teoksessa: Heller M. (toim.) Bilingualism: a social approach. Hampshire: Palgrave Macmillan. 161–182.
- May, V. 2013. Connecting Self to Society: Belonging in a Changing World. Basingstoke: Palgrave Macmillan.
- Mayring, P. 2015. Qualitative Inhaltsanalyse. Grundlagen und Techniken. 12., überarbeitete Auflage. Weinheim und Basel: Beltz Verlag.

Minna Intke-Hernandez, Helsingin yliopisto
Heidi Mäkäläinen, Helsingin yliopisto
Frédéric Nozais, Helsingin yliopisto

Kernaasti kimpassa! Kolmen kielen yhteistyössä syntyneet kieliopin verkkokurssit

Esityksemme liittyy Helsingin yliopiston kielikeskuksessa syksyllä 2017 alkaneeseen hankkeeseen, jossa laadimme kolmen eri kielen yhteistyönä (espanja, ranska, venäjä) kieliopin verkkokurssit. Syksyllä 2018 pilotoimme ensimmäiset kurssit.

Hankkeemme lopputuloksena on syntynyt kolmen kielen kielioppiverkkokurssit, joissa pedagogisena lähtökohtana on ekologinen lähestymistapa kielenoppimiseen (van Lier, 2004), jonka keskiössä ovat aktiivinen toimija sekä havaitseminen. Sen vuoksi kurseillamme opettaja ei vain tarjoile kieltä ylhäältä päin, vaan sitä lähestytään ja tarkastellaan mahdollisimman autenttisissa konteksteissa.

Lähestymistavan mukaisesti ymmärrämme oppimisen mahdollisuudet ympäristön ja yksilön välisinä suhteina. Tärkeätä on se, miten oppija havainnoi ja hyödyntää ympäristön tarjoamia mahdollisuuksia eli affordansseja (Gibson 1979), joilla tarkoitetaan yksilön suhdetta ekolokeroonsa (niche). Ekologisessa kielentutkimuksessa oppimisympäristöt käsitetään ekolokeroiksi (Haugen 1972; van Lier 2004), joissa oppiminen on osa yksilön monia toimintoja kuten viestintää ja ongelmanratkaisua. Meidän kurssiemme kohdalla ekolokero on verkko-oppimisympäristö, jossa opiskelijat toimivat.

Tuloksissa käy ilmi, että tuki ja ohjaus tapahtuvat ennen kaikkea kurssin rakenteen avulla. Kurssit on rakennettu lineaarisiksi, mikä ohjaa opiskelijoita ja toimintaa. Opiskelijoiden vastauksista nousi esiin, että tällainen rakenteella annettu ohjaus koettiin riittäväksi. Lisäksi opiskelijat kokivat oppimisen tueksi viestinnän opettajan ja toistensa kanssa. Tärkeimpänä seikkana he pitivät teknistä toimivuutta ja nopeaa avunsaantia.

Tutkimuksessamme ilmeni myös se, että verkkokurssien onnistunut ohjaus perustuu läsnäolon käsitteeseen, joka lävistää koko kurssin. Se toteutuu ja on havaittavissa oppimisympäristössä, kurssin tehtävissä, opettajan toiminnassa ja opiskelijoiden välisessä viestinnässä.

Esityksessämme avaamme tutkimuksen tuloksia ja havainnollistamme niitä kurseiltamme poimituin esimerkein. Tutkimuksessa esitelty toimintamalli tarjoaa käytännöllisen ja ekologisen kielentutkimuksen mukaisen näkökulman kieliopin verkkokursseille, joilla halutaan korostaa oppijan aktiivista roolia, elinikäistä oppimista ja itseohjautuvuutta.

Avainsanat: verkko-oppiminen, ohjaus, ekologinen näkökulma, affordanssi

Minna Intke-Hernandez, Helsingin yliopisto

Osallisena yhteisessä arjessa. Maahanmuuttajaäitien arjen kielitarinat

Artikkelissani tarkastelen sitä, mitä maahanmuuttajaäidit kertovat mahdollisuuksistaan oppia suomen kieltä ja sosiaalistua kielenkäyttäjyhteisöön. Painopiste on kielellisessä toiminnassa, kieleilyssä (languaging), arjen kielikäytännöissä ja osallisuudessa. Tavoitteenani on nostaa keskiöön näiden äitien omat tarinat ja kokemukset kielen ja osallisuuden suhteesta hyvinvointiin.

Tutkimukseeni on osallistunut 12 maahanmuuttajaäitiä, jotka ovat tulleet Suomeen 2-15 vuotta sitten eri puolilta maailmaa. Heidän koulutustaustansa on vaihteleva: yksi on käynyt peruskoulua muutaman vuoden kotimaassaan, osa on käynyt lukion tai ammattikoulun ja osalla on opintoja tai tutkinto yliopistosta. Heitä yhdistävät äitiys, maahanmuuttajuus Suomessa ja suomen kielen oppiminen.

Tutkimuskysymykseni ovat seuraavat:

- Mitä maahanmuuttajaäidit kertovat sosiaalisista suhteista, kielestä ja hyvinvoinnista?
- Minkä asioiden he kokevat tukevan osallisuuttaan ja sosiaalistumistaan kielenkäyttäjyhteisöön?
- Mitkä paikat ja kontekstit heidän kertomuksissaan näyttävät merkityksellisinä osallisuuden, hyvinvoinnin ja kieleen sosiaalistumisen näkökulmasta?

Tutkimukseni nojaa ekologiseen lähestymistapaan kielenoppimiseen (Haugen, 1972; van Lier, 2004; Kramsch, 2008), ja käsitykseni kielestä ja sen omaksumisesta sosiaalisena ilmiönä pohjautuu sosiokognitiiviseen lähestymistapaan (Atkinson, 2002, 2010). Tarkastelen äitien kielenoppimisen ja osallisuuden suhdetta sosiokulttuurisesta näkökulmasta (mm. De Fina, 2017; García Sánchez, 2017; Ochs & Schieffelin, 2011).

Etnografisesti muodostettu aineistoni sisältää haastatteluja, kenttämuistiinpanoja ja äänitettyjä vuorovaikutustilanteita sekä minun ja äitien ottamia valokuvia. Haastatteluissa äidit ovat kertoneet, missä konteksteissa he käyttävät ja oppivat suomea ja minkälaisissa tilanteissa he tuntevat, että heillä on mahdollisuus sosiaalistua kielenkäyttäjyhteisöön. Aineiston analyysissä olen pääasiassa hyödyntänyt neksusanalyysia (Scollon & Scollon, 2004).

Alustavissa tuloksissa arkielämän informaalin kielenoppimisen ja kieliyhteisöön sosiaalistumisen paikkoina näyttävät julkiset paikat, tapahtumat sekä lasten elämään liittyvät tilanteet. Näissä konteksteissa äidit kokevat oppivansa kieltä ja kulttuurisia käytänteitä sekä olevansa aidossa vuorovaikutuksessa toisten kanssa. Oma koti on puolestaan äideille arkisen työn tila, jossa kielen oppiminen rajoittuu kirjallisiin lähteisiin ja lyhyisiin itseopiskelun hetkiin. Sosiaalisen median kautta suomenkielinen vuorovaikutus kuitenkin hivuttautuu myös koteihin. Äitien kertomuksista nousee vahvasti esiin se, että kielen oppiminen mahdollistaa aikuisten välisen, tasa-arvoisen vuorovaikutuksen toisten kanssa, minkä koetaan edistävän äidin ja perheen hyvinvointia.

Oppijansuomen ja käännössuomen yhtymäkohtien kartoittaminen aineistovetoisesti

Tämä esitelmä käsittelee kielenkäyttötilanteita, joissa on sisäsyntyisesti läsnä useita kieliä. Niin käännettyä kieltä kuin oppijankieltäkin voidaan pitää tällaisina usean kielen rajoittamina kielimuotoina, ja molempien onkin ehdotettu poikkeavan ei-käännetyistä ensikielestä toisiaan muistuttavalla tavalla (Lanstyák & Heltai 2012). Tarkastelen tätä kielimuotojen risteyskohtaa suomen kielen osalta aineistovetoisesti korpusaineiston avulla.

Aineisto on koostettu useista korpuksista, joista olen koonnut vertailukelpoisen otoksen eri rajattujen kielimuotojen (käännössuomi ja oppijansuomi), eri kieliparien (ensi-/lähtökielinä saksa ja venäjä) ja eri rekisterien (akateemiset ja narratiiviset tekstit) vertailemiseksi. Menetelmä on kaksivaiheinen: tunnistan avaimusanalyysin avulla kustakin kielimuoto-, kielipari- ja rekisterikohtaisesta osa-aineistosta ne kielenpiirteet, joiden frekvenssi systemaattisesti erottaa tekstejä vastaavasta ensikielisestä, ei-käännettyjen tekstien vertailuaineistosta. Tämän jälkeen analysoin niitä piirteitä, jotka havaitaan avainpiirteiksi valtaosassa parittaisista vertailuista. Tarkastelemamme kielenpiirteiden joukko on syntaktiset sanaluokka-bigrammit (esim. NOUNNODE_nsubj_VERBHEAD lauseessa mies juoksee), jotka on määritetty annotoimalla aineisto dependenssi-kieliopin avulla ja keräämällä grammien tekstikohtaiset frekvenssit. Avaimusanalyysin menetelmänä käytän Boruta-muuttujavalintaa (Kursa & Rudnicki 2010), joka tunnistaa suuresta muuttujajoukosta ne, jotka systemaattisesti erottavat vertailunalaisia aineistoja. Tarkastelen näin tunnistettujen avainpiirteiden semanttis-funktionaalista käyttäytymistä moniulotteisen analyysin keinoin (Biber 1988).

Sekä nominilausekkeiden että verbikonstruktioiden kompleksisuus erottaa rajattua suomea ei-rajatusta suomesta ensikielestä riippumatta. Havaitut erot ovat vuorovaikutuksessa rekisterien kanssa: akateemiset tekstit ovat narratiivisia kompleksisempia nominilausekkeiden osalta ja narratiiviset tekstit akateemisia kompleksisempia verbikonstruktioiden osalta. Rekisterit kuitenkin eroavat toisistaan vähemmän rajatuissa kielimuodoissa, ja tendenssi näkyy selvemmin oppijansuomessa kuin käännössuomessa. Molemmat seikat onkin otettava huomioon tutkittaessa oppijansuomen ja käännössuomen ominaispiirteitä.

Korpuksat: Akateemisen suomen korpus; Contrastive Corpus of Finnish and German; Edistyneiden suomenoppijoiden korpus; Kansainvälinen oppijansuomen korpus; Käännössuomen Korpus; Parallel corpus InterCorp; Yleisten kielitutkintojen korpus

Lähteet

- Biber, Douglas. 1988. *Variation across Speech and Writing*. CUP.
- Kursa, Miron & Witold Rudnicki. 2010. Feature Selection with the Boruta Package. *Journal of Statistical Software*, Articles 36. 1–13.
- Lanstyák, Istvan & Pál Heltai. 2012. Universals in language contact and translation. *Across Languages and Cultures* 13. 99–121.

Marjut Johansson, Turun yliopisto
Minna Maijala, Turun yliopisto

Robotti kieliluokassa. Mitä, miten ja miksi?

Tekoäly ja robotiikka ovat tulleet osaksi kieltenopetusta. Robotit tulevat luokkahuoneeseen opettajan avuksi: ne motivoivat lapsia oppimaan kieliä ja tuovat uusia mahdollisuuksia esimerkiksi suullisen kielitaidon ja ääntämisen oppimiseen. Niiden avulla oppijat voivat toteuttaa myös erilaisia miniprojekteja kielten oppitunnilla. Robotteja on käytetty viime aikoina erityisesti alakoulussa pilottikokeiluissa englannin ja ranskan tunneilla eri kaupungeissa Suomessa. Vieraiden kielten oppitunnilla robotin käyttö on mielenkiintoista siitäkin syystä, että luokkahuoneen vuorovaikutuksessa kielten opettajalla on perinteisesti keskeinen rooli (ks. esim. Johnson 1995). Pohdimme sitä, miten robotit toimivat lasten kanssa oppimistilanteessa ja mitä lisäarvoa robotit voivat tuoda kielten opetukseen. Niiden käyttöön liittyy eettisiä kysymyksiä, joita nostamme myös esille. Tutkijalle robottivälitteinen oppiminen tuo menetelmällisiä haasteita, joita käsittelemme myös esityksessämme.

Esitelmässä tarkastelemme lasten, robotin ja opettajan vuorovaikutusta englannin oppitunnilla. Pyrimme kartoittamaan osallistujakehikkoa eli sitä, millaisia vuorovaikutussuhteita muodostuu näiden osallistujien välille: lapsi-lapsi, lapset-robotti, lapset-opettaja. Tarkastelemme miten lapset etenevät kielellisessä toiminnassa lyhyissä harjoituksissa. Aineistona käytämme alakoulun 4.-6. luokilla englannin opetuksessa videoituja oppitunteja. Analysoimme muutamia esimerkkejä ja keskitymme erityisesti luokkahuoneen vuorovaikutuksen jaksojen vuorottelun analyysiin. Esitelmässä esiteltävää aineistoa on kerätty Turun yliopiston Kieli- ja käännöstieteiden laitoksessa meneillään olevan ihmisen ja robotin välistä vuorovaikutusta tutkivassa Robolang-hankkeessa.

Avainsanat: vieraan kielen oppiminen, lasten ja robotin välinen vuorovaikutus, kielten opettaja, luokkahuonetutkimus

Kirjallisuus

Johnson, K. E. 1995. *Understanding Communication in Second Language Classrooms*. Cambridge: Cambridge University Press.

Anna-Kaisa Jokipohja, Tampereen yliopisto

Onko herkullinen ruoka? – Aloittelevien suomen kielen käyttäjien kysymykset vapaa-ajan kokkauskursseilla

Oppijoiden oma-aloitteiset vuorot luokkahuonevuorovaikutuksessa ovat kiinnittäneet useiden tutkijoiden huomion, mutta oma-aloitteisia vuoroja luokan ulkopuolisessa arkielämän vuorovaikutuksessa on tutkittu vähemmän. Oma-aloitteisten vuorojen kautta oppijoiden on tunnistettu ottavan vastuuta omasta oppimisestaan. (ks. esim. Waring 2011; Garton 2012.) Tässä esitelmässä tarkastelen, millaisia kysymyksiä aikuiset suomi toisena kielenä -käyttäjät esittävät luokkahuoneen ulkopuolisissa, konkreettiseen kokkaustoimintaan perustuvissa vuorovaikutustilanteissa. Tutkimusmenetelmänäni toimii multimodaalinen keskusteluanalyysi. Määrittelen keskusteluanalyysin mukaisesti kysymykseksi vuoron, jonka osoitetaan hakevan vastausta ja johon vuorovaikutuksen osanottajat suhtautuvat kysymyksenä. Analysoin kysymysvuorojen rakennetta sekä sitä, mitä niillä vuorovaikutuksessa tehdään.

Kysymysten tarkastelun kautta on mahdollista päästä kiinni tapoihin, joilla suomi toisena kielenä -puhujat säätelevät osallistumistaan kokkauskurssin konkreettiseen toimintaan sekä suuntautuvat aktiivisesti kielellisiin resursseihin ja sitä kautta mahdollisesti kielen oppimiseen – oma-aloitteiset kysymykset tekevät näkyväksi, mikä puhujille on tilanteessa tärkeää. Kokkauskursseilla suomi toisena kielenä -puhujat paitsi kysyvät seuraavaa työvaihetta ja varmistusta oman toimintansa oikeellisuudelle, myös pyytävät opettajalta jotakin tilanteesta nousevaa suomenkielistä sanaa tai hakevat varmistusta jo osittain opitun sanan muodolle. Kaikessa tässä materiaalin ympäristö objekteineen sekä keholliset resurssit, kuten eleet, toimivat kiinteänä osana vuoroja. Esitelmäni valottaa osaltaan, millaisia mahdollisuuksia suomen kielen käyttöön ja oppimiseen tarjoutuu arkisessa vuorovaikutustilanteessa, jossa kielen oppiminen ei ole pääasiallinen tavoite.

Esitelmäni pohjautuu väitöskirjaprojektini ensimmäiseen artikkeliin, jonka aineistona on videonauhoitettuja vuorovaikutustilanteita kokkauskursseilta Pirkanmaan Marttojen organisoimasta EU-rahoitteisesta Active Refugees in the Community -hankkeesta. Hankkeen osallistujat ovat pakolaistaustaisia maahanmuuttajia, joille tarjotaan hankkeessa muun muassa viljelyopastusta sekä kokkauskursseja ammattilaisten ohjauksessa. Esitelmäni tarjoaa siten silmäyksen kolmannen sektorin piirissä maahanmuuttajille järjestettävään toimintaan, joka on saanut yhä suuremman merkityksen osana maahanmuuttajien kotouttamista. Väitöskirjani on osa laajempaa Emil Aaltosen säätiön rahoittamaa Arjen vuorovaikutusta muotoilemassa -hanketta.

Lähteet

Garton, S. (2012). 'Speaking out of turn? Taking the initiative in teacher-fronted classroom interaction', *Classroom Discourse*, 3:1, 29–45.

Waring, H. Z. (2011). 'Learner initiatives and learning opportunities in the language classroom', *Classroom Discourse*, 2:2, 201–218.

Johanna Kalja-Voima, Jyväskylän yliopisto

Tiede Suomi24:n kansalaiskeskusteluissa – diakroninen korpusavusteinen diskurssintutkimus

Esitelmän tavoitteena on kuvata, millaisia tuoreita näkökulmia diakroninen korpusavusteinen diskurssintutkimus (modern diachronic corpus-assisted discourse studies, MD-CADS) (Baker ym. 2008; Taylor 2010) tarjoaa tiedeymmärryksen tutkimukselle (public understanding of science, PuS) (Jasanoff 2014), kun analysoitavana on kansalaiskeskustelut tieteestä.

Esitelmässä havainnollistetaan, miten Suomi24-keskustelufoorumien keskustelijoiden käsitykset tieteestä ovat muuttuneet noin 15 vuodessa. Aineistona on ollut Kielipankin Suomi 24 -korpuksen keskustelut vuosilta 2001–2003 ja 2017. Analyysissa on sovellettu konkordanssiavainsana-analyysia (Taylor 2010: 226; Scott & Tribble 2006: 55–56), joka mahdollistaa kahden korpuksen sanaston vertailun. Aiemmin kansalaisnäkökulmaa on kartoitettu esimerkiksi Tiedebarometrillä (2016). Tämä tutkimus täydentää edellistä ja havainnollistaa, miten kansalaiset näkevät tieteen, kun he keskustelevat aidossa, epävirallisessa yhteydessä. Analyysin tuloksia voi käytännössä hyödyntää mm. osallistavassa tiedeviestinnässä (public engagement of science, PES) (Väliverronen 2015: 221). Menetelmällisesti kielitieteellinen näkökulma tuo uutta tiedeymmärryksen tutkimukseen, jossa usein on sovellettu haastatteluja ja etnografiaa.

Avainsanat: diakroninen korpusavusteinen diskurssintutkimus, tiedeymmärryksen tutkimus, konkordanssiavainsana, tiede

Lähteet

Baker, Paul, Costas Gabrielatos, Majid Khosravini, Michał Krzyżanowski, Tony McEnery & Ruth Wodak 2008: A useful methodological synergy? Combining critical discourse analysis and corpus linguistics to examine discourses of refugees and asylum seekers in the UK press. *Discourse & Society* 19 (3) s. 273–306.

Jasanoff, Sheila 2014: A mirror for science. *Public Understanding of Science* 23 (1) s. 21–26.

Scott, Mike & Christopher Tribble 2006: *Textual Patterns. Key words and corpus analysis in language education. Studies in Corpus Linguistics 22.* Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.

Taylor, Charlotte 2010: Science in the news: a diachronic perspective. *Corpora* 5 (2) s. 221–250.

Tiedebarometri 2016. Tutkimus suomalaisten suhtautumisesta tieteeseen ja tieteellis-tekniseen kehitykseen 2016. Helsinki: Tieteen tiedotus ry.

Väliverronen, Esa 2015: Tiedeviestintä ja asiantuntijuus – tutkijoiden muuttuva suhde julkisuuteen. *Yhteiskuntapolitiikka* 80 (3) s. 221–232.

Laura Kananen, Tampereen yliopisto
Niina Lilja, Tampereen yliopisto

Älypuhelin tukemassa arjen vuorovaikutustilanteisiin osallistumista ja niistä oppimista

Luokkahuoneen ulkopuoliset kielenkäyttötilanteet ovat kielenoppimisprosessissa tarpeellisia: kieltä opitaan parhaiten sitä monipuolisesti erilaissa vuorovaikutustilanteissa käyttämällä. Arjen vuorovaikutustilanteet ovat kuitenkin yllätyksellisiä, eikä keskustelukumppaneiden kielellistä toimintaa voi koskaan täysin ennustaa. Siksi on myös tärkeää kehittää pedagogisia käytänteitä, jotka tuovat luokkahuoneen ja kielenoppijan arjen vuorovaikutustilanteita lähemmäs toisiaan (ks. esim. Wagner 2015, Lilja & Piirainen-Marsh 2018).

Tässä esitelmässä kerromme luku- ja kirjoitustaitoon tukea tarvitsevien aikuisten maahanmuuttajien ryhmässä toteuttamastamme pedagogisesta kokeilusta, jonka aikana opiskelijat vierailivat torilla ja nauhoittivat vuorovaikutustilanteensa torimyyjien kanssa myöhempää analyysia varten. Kokeilun tavoitteena oli tukea opiskelijoiden suomen kielen oppimisen prosessia rohkaisemalla heitä käyttämään kieltä myös luokkahuoneen ulkopuolella sekä ohjata heitä oppimaan oppimisen taidoissa. Keskitymme analyysissa erityisesti yhteen fokusopiskelijaan, joka käyttää älypuheliniaan hyväkseen asiointilanteeseen valmistautuessaan, tilanteeseen osallistuessaan ja jälkeinpäin tilannetta luokassa reflektoidessaan. Analyysin menetelmänä on multimodaalinen keskusteluanalyysi (Mondada 2014).

Analyysissamme näytämme, miten älypuhelin toimii tilanteessa 'kognitiivisena artefaktina' (Norman 1991) eli oppijan kielenkäytön ja muistamisen tukena, ja valotamme niitä menetelmiä, jotka oppija on itse kehittänyt oman kielenkäyttönsä ja oppimisprosessinsa tukemiseen. Tällainen oppijoiden omien menetelmien erittely on tärkeää, sillä niiden pohjalta on mahdollista tunnistaa ja kehittää pedagogisia keinoja tukea autenttisiin kielenkäyttötilanteisiin osallistumista ja niistä oppimista.

Lähteet:

Lilja, N. & Piirainen-Marsh, A. 2018: Connecting the Language Classroom and the Wild: Re-enactments of Language Use Experiences. *Applied Linguistics* 40 (4), 594–623.

Mondada, L. 2014: The local constitution of multimodal resources for social interaction. *Journal of Pragmatics* 65, 137–156.

Norman, D. 1991: Cognitive artefacts. Teoksessa J. M. Carroll (toim.), *Designing interaction: psychology at the human-computer interface*, NY: Cambridge University Press, 17–38.

Wagner, J. 2015: Designing for Language Learning in the Wild: creating social infrastructures for second language learning. Teoksessa T. Cadierno & S. W. Eskildsen (toim.), *Usage-Based Perspectives on Second Language Learning*, Mouton de Gruyter, 75–102.

Laura Lahti, Tampereen yliopisto

Saksanopettajien arviointeja lukiolaisten saksankielisistä puhesuorituksista

Opettajien arviointiosaaminen (assessment literacy) on ajankohtainen aihe kielitaidon arvioinnin ja testaamisen alalla ja tärkeä osa kieltenopettajien ammattitaitoa (esim. Hildén & Fröjdendahl 2018). Kun kielten ylioppilaskokeeseen on jo pidempään ollut suunnitteilla puhumisen osuus (esim. Huhta & Hildén 2016), on erityisesti suullisen kielitaidon arvioinnin tutkimus lukiokontekstissa tärkeää. Tutkimukseni pyrkii osaltaan valottamaan asiaa saksanopettajien ja lukiolaisten saksan suullisen kielitaidon näkökulmasta.

Esitys koostuu kahdesta osasta. Esittelen ensiksi väitöstutkimukseni (Lahti 2017) tuloksia saksalaisen saksanopettajaraadin arviointikeskusteluista. Opettajat arvioivat suomalaisten lukiolaisten videoituja saksankielisiä puhesuorituksia. Arviointikeskustelut on videoitu ja litteroitu. Tutkimuskysymyksenä oli: Kuinka saksalaiset saksanopettajat käsittävät oikeakielisyyden roolin suullisessa kielitaidossa ja sen vaikutuksen puheen ymmärrettävyyteen? Keskustelut on analysoitu laadullisen sisällönanalyysin keinoin. Tuloksista selviää, että muut tekijät haittaavat opettajien mielestä ymmärrettävyyttä enemmän kuin puutteet oikeakielisyydessä.

Lopuksi luon katsauksen parhaillaan käynnissä olevaan väitöksen jälkeiseen tutkimukseeni, jossa analysoin sekä suomalaisen että saksalaisen saksanopettajaraadin arviointikeskusteluja. Molemmat raadit ovat arvioineet lukiolaisten suoritukset opetussuunnitelman taitotasoasteikolle (Opetushallitus 2003) ja sen jälkeen perustelleet arviointejaan videoiduissa arviointikeskusteluissa. Tutkimuskysymyksiä ovat: Kuinka opettajaraadit perustelevat arviointejaan ja taitotason valintaansa? Mitkä tekijät oppilaan suorituksessa vaikuttavat arviointiprosessin taustalla?

Lähteet

Hildén, R. & Fröjdendahl, B. (2018). The dawn of assessment literacy – exploring the conceptions of Finnish student teachers in foreign languages. *Apples – Journal of Applied Language Studies*, 12(1), 1–24.

Huhta, A. & Hildén, R. (2016). Kielitutkinnot ja muu laajamittainen kielitaidon arviointi Suomessa. In A. Huhta, & R. Hildén (toim.), *Kielitaidon arviointitutkimus 2000-luvun Suomessa. AFinLA-e, 9. Suomen soveltavan kielitieteen yhdistys*, 3–26.

Lahti, L. (2017). "Ich fand die Verbkonjugation gar nicht so schlimm!" *Die mündliche Sprachkompetenz finnischer Deutschlernender unter dem Aspekt der grammatischen Korrektheit*. Väitöskirja. Helsinki: Helsingin yliopisto. Saatavilla <http://hdl.handle.net/10138/178039>

Opetushallitus (2003). *Lukion opetussuunnitelman perusteet 2003*. Nuorille tarkoitetun lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteet. [Helsinki]: Opetushallitus.

Videoiden käyttö koulukielimaisematutkimuksessa

Esitykseni kuvaa visuaalisten menetelmien kehitystä monikielisessä oppimisympäristöjen tutkimuksessa (ks. Laihonen & Szabó 2018). Perinteisesti valokuvausta ja piirustuksia on käytetty visuaalisina aineistonkeruumenetelminä. Niiden on nähty vähentävän tutkijan vaikutusta tutkimuksen osanottajiin ja tuotettavaan tutkimusaineistoon. Lisäksi visuaalisten menetelmien on nähty mahdollistavan erityisesti kouluikäisten tutkittavien äänen, kokemusten, näkemysten ja toimijuuden paremman esiintuonnin (Pietikäinen 2011). Myös nykyajalle tavallisempien digitaalisten videoiden tuottaminen korostaa näitä hyötyjä, samalla kuitenkin se tuo myös uusia haasteita.

Esityksessäni kuvaan ja analysoin csángó vähemmistön kielikoulutusohjelmaan Romanian Moldaviassa osallistuvien lasten iMovie ohjelmalla filmaamia ja editoimia lyhytelokuvia omasta kylästään. Tällä videoprojektilla oli kolme tavoitetta: 1) tuottaa aineistoa tutkimusprojektiin, 2) analysoida lasten kieli-ideologioita ja käytänteitä, 3) tuottaa lapsille mielekästä toimintaa. Tässä esityksessä tarkastelen miten lapset esittävät oman kylänsä iPadillä filmattuna ja editoituna. Lyhytvideoissa esiintyvä tilan ja äänen käyttö, sekä lasten lisäämä tekstitys luovat monipuolisen multimodaalin narratiivin. Erittelen n. 10 lasten tuottaman videon pohjalta erilaisia vähemmistökielillisen kuulumisen muotoja.

Lähteet

Laihonen, P. & Szabó, T. P. 2018. Studying the visual and material dimensions of education and learning. *Linguistics and Education*, 44, 1-3.

Pietikäinen, S. 2011. Valokuva monikielisyyden tutkimuksessa. Teoksessa: P. Kalaja, R. Alanen & H. Dufva (toim.) *Kieltä tutkimassa. Tutkielman laatijan opas*, s. 104–115. Helsinki: Finn Lectura.

Gavin Lamb, University of Jyväskylä
Tiina Räisänen, University of Oulu

A multi-scalar approach to the learning of professional genres: Comparing volunteer work in Hawai'i and global business in Finland

In this presentation, we offer an innovative methodological approach to analyzing the multi-scalar dimensions involved in learning professional genres, providing a comparative study of how participants learn the professional genres associated with global business practices in Finland and wildlife conservation volunteerism in Hawai'i. Bringing into dialogue a growing body of work on multi-scalar analysis (Duff 2019) and nexus analysis (Scollon and Scollon 2004), we examine how the learning of distinct work-related genres in these two contexts is enmeshed within a dynamic nexus of material, digital and discursive elements. Our analyses begin with moments of mediated action, such as writing an introductory business e-mail to a new colleague or protecting an endangered species from being harassed by tourists, asking how participants assemble identifiable genres in these moments from an ensemble of discursive and material resources associated with multiple spatiotemporal scales. As people learn to use a distinct professional genre to enact their professional goals, they do not only position themselves within the contingencies of concrete moments of language use and learning, but also within a more far-flung network of other actors, materials, events, places and communities. Analyzing a diverse range of linguistic ethnographic data, from digital media and spoken discourse to material artifacts in the semiotic landscape, we unpack how individuals' learning and use of these professional genres emerges from and is constitutive of a distinct work-related nexus of practice. We argue that this methodological approach to work-related language learning offers insight into the resources individuals enlist in skilling up the self to become agentive, global knowledge workers and volunteers.

References

- Duff, P. A. 2019. Social dimensions and processes in second language acquisition: Multilingual socialization in transnational contexts. *The Modern Language Journal*, 103, 6-22.
- Scollon, R., & Scollon, S. (2004). *Nexus Analysis: Discourse and the Emerging Internet*. Psychology Press.

Lotta Lehti, Jyväskylän yliopisto

Simo Määttä, Helsingin yliopisto

Minna Viuhko, The European Institute for Crime Prevention and Control (HEUNI)

Luottamuksen rakentuminen maahanmuuttajanaisia avustavien työntekijöiden päiväkirjoissa

Tässä puheenvuorossa kerrotaan monitieteisestä tutkimuksesta, jonka aineisto koostuu lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden pakolaisnaisten parissa työskentelevien sosiaalityöntekijöiden, oikeudellisten avustajien ja psykologien päiväkirjamerkinnöistä. Päiväkirjamerkinnät on kerätty Euroopan kriminaalipolitiikan instituutin HEUNIn projektissa, jossa kuudessa Euroopan maassa toimivat pakolaisnaisia auttavat työntekijät kirjoittivat 12 kuukauden ajan englanninkielistä päiväkirjaa. Päiväkirjamerkinnöissään he erittelevät kohtaamisiaan erityisesti lähisuhdeväkivaltaa kokeneiden pakolaisnaisten kanssa. Projektin tarkoituksena on saada tietoa sekä pakolaisnaisten että heitä tukevien työntekijöiden näkemyksistä. Aineistoon kuuluu noin 600 päiväkirjamerkintää, joiden keskipituus on noin puoli sivua. Kirjoittajia on ollut yhteensä 30, ja he edustavat seitsemää eri järjestöä.

Pakolaisnaisten ja heitä auttavien työntekijöiden suhde perustuu luottamukseen. Monet naiset ovat kokeneet vakavaa väkivaltaa, josta puhuminen voi olla hyvin vaikeaa. Mikäli naiset eivät luota työntekijöihin, he eivät myöskään kerro väkivaltakokemuksistaan. Jos työntekijät eivät puolestaan tiedä naisten kokemasta väkivallasta, he eivät osaa tarjota naisille näiden tarvitsemaa apua. Tutkimuksemme kohdistuu siihen, miten luottamus rakentuu ja ilmenee päiväkirjamerkinnöissä ja millaisia ongelmia luottamuksen rakentumisessa ilmenee. Luottamuksella tarkoitamme Mayerin ym. (1995: 712) määritelmän mukaista halukkuutta olla riippuvainen toisen osapuolen toiminnasta, vaikka riippuvuuteen sisältyy riskejä: luottaja olettaa, että toinen toimii hänen hyväkseen, vaikkei luottaja voi kontrolloida toimintaa. Valitsemme analyysin kohteeksi katkelmia, joissa esiintyy sana trust tai jokin samaan merkityskenttään viittaava sana. Sanat valitaan aineistolähtöisesti lukemalla otanta päiväkirjamerkintöjä ja poimimalla niistä luottamukseen viittaavat sanat.

Luottamukseen liittyvistä katkelmista analysoidaan esimerkiksi toimijoita: kuka ilmaisee luottavansa kehen. Luottamuksen puutteesta keskusteltaessa käy usein ilmi, että pakolaisnaiset eivät luota poliisiin, viranomaisiin tai oikeusjärjestelmään. Analysoimme myös esimerkiksi tekoja: mitä päiväkirjan kirjoittajat kertovat keinoista, joilla pyrkivät vahvistamaan pakolaisnaisten luottamusta. Lausetason analyysiä tulkitaan laajemmassa kontekstissa pohtien erityisesti maahanmuuttajanaisia avustavien työntekijöiden haasteita luottamuksen rakentamisessa.

Lähde:

Mayer, R.C., J. H. Davis & F. David Schoorman. 1995. An Integrative Model of Organizational Trust. *The Academy of Management Review*, 20 (3). 709–734.

Aikuisten S2-opiskelijoiden kokemuksia suomalaisen korkeakoulun teksteistä

Esitelmässäni tarkastelen kahden korkeasti koulutetun maahanmuuttajan kokemuksia suomalaisessa akateemisessa tekstimaailmassa. He osallistuivat yhdeksän kuukautta kestäväseen koulutukseen, jossa integroitiin kieli- ja sisältöopintoja ja jonka tavoitteena oli antaa valmiuksia jatkaa korkeakouluopintoja ja työllistyä oman alan tehtäviin Suomessa. Erilaiset suomalaisissa korkeakouluopinnoissa tyypilliset kielenkäyttötilanteet olivat osa koulutusta, ja esitelmässäni keskityn niistä neljään: oppimispäiväkirjan ja referaatin kirjoittamiseen sekä kahden eri sisällökurssin kurssitehtävän tekemiseen. Tavoitteenani on selvittää, (1) miten opiskelijoiden ymmärrys näistä tekstikäytännöistä rakentuu ja (2) millaisia toimijuuden kokemuksia opiskelijoilla on näiden tekstien kirjoittamisesta.

Tarkastelen akateemisia tekstikäytänteitä ja -taitoja (academic literacies) kulttuurisina ja sosiaalisina käytänteitä (Lea, 2008). Näkökulmani kielenoppimiseen on ekologinen, ja siinä painottuvat dynaamisuus ja oppijan ja oppimisympäristön välinen suhde. Myös toimijuus sijoittuu yksilön ja ympäristön väliin, sillä se vaatii oppijalta muun muassa itseohjautuvuutta ja ympäristöltä taas tuen ja kielenkäyttömahdollisuuksien tarjoamista. (Van Lier, 2004.) Aineisto koostuu yksilö- ja ryhmähaastattelusta sekä nauhoitetuista vuorovaikutustilanteista, ja tausta-aineistona käytän myös osallistujien kirjoittamia tekstejä. Analysoin aineistoa sisällönanalyttisesti ja narratiivisesti soveltaen erityisesti small stories -näkökulmaa (Bamberg & Georgakopoulou, 2008).

Alustavat havainnot osoittavat, että aineistossani ymmärrys tekstikäytänteiden ominaispiirteistä rakentuu vuorovaikutuksessa. Toimijuuden kokemuksia suomenkielisten tekstien kanssa työskentelystä näyttäisi vahvistavan se, että opiskelijoilla on tarpeeksi aikaa, ulkoisia resursseja ja opiskelu-, luku- ja kirjoitusstrategioita käytössään. Myös mahdollisuus hyödyntää teksteissä aiempaa sisältöosaamista tai vastaavasti aiemman tietämyksen rajallisuus vaikuttaisi näiden kahden osallistujan kohdalla olevan yhteydessä kokemukseen omasta toimijuudesta. Tutkimus herättää kysymyksiä kielitaidon, akateemisten tekstitaitojen ja muiden taitojen suhteesta.

Lähteet

Bamberg, M. & Georgakopoulou, A. (2008). Small stories as a new perspective in narrative and identity analysis. *Text & Talk*, 28(3), pp. 377-396.

Lea, Mary R. (2008). Academic literacies in theory and practice. In Hornberger, Nancy H. (Ed.), *Encyclopedia of Language and Education* (2nd ed., pp. 227-238). Boston, MA: Springer.

Van Lier, L. (2004). *The ecology and semiotics of language learning: A sociocultural perspective*. Boston: Kluwer Academic.

Sirkku Lesonen, University of Jyväskylä
Rasmus Steinkrauss, University of Groningen
Minna Suni, University of Jyväskylä
Marjolijn Verspoor, University of Groningen

Studying variability in Complex Dynamic Systems Theory Framework: four L2 Finnish case studies

In Complex Dynamic Systems Theory (CDST), variability, i.e. changes in a variable within an individual over multiple measuring points is seen as a functional property of any developing system. In developing second language (L2), we can see, for example, that the frequency of a certain construction varies from one usage-event to the next: sometimes the learner overuses a construction and the next time, its use decreases. CDST argues that this kind of variability is necessary for development: the learner must discover and practice each part of the process him/herself, and this is accompanied with trial and error, referred to as variability. Variability is thus related to progress and it can give us insights into development. (van Dijk, Verspoor & Lowie, 2011.)

In this paper, we report on variability patterns in the development of two types of constructions: evaluative (e.g. Tykkään Suomesta 'I like Finland') and existential (e.g. Suomessa on paljon järviä 'There are many lakes in Finland'). The data are free production data, collected with four university students weekly, over a 9-month period. For evaluative constructions, variability is studied quantitatively and is operationalized in terms of variance and visualized with min-max graphs. The variability in existential constructions is analyzed qualitatively: we investigate what kind of target- and non-target-like forms the learners use to express the meaning that is conventionally expressed with the existential construction in Finnish. Studying variability is a rather recent turn in L2 research and in this talk, we present some new methodologies that can be used to capture variability patterns and discuss the role of variability in developing L2.

Reference:

Van Dijk, M., Verspoor, M. & Lowie, W. 2011. Variability and DST. In M. Verspoor, K. de Bot & W. Lowie (Eds.) *A Dynamic Approach to Second Language Development. Methods and techniques*. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.

Pekka Lintunen, Turun yliopisto
Maarit Mutta, Turun yliopisto
Pauliina Peltonen, Turun yliopisto

Sujuvuustutkimuksen uudet tuulet

Sujuvuus-käsitettä käytetään usein, kun viitataan tavoiteltuun vieraan kielen taitoon: toisen ja vieraan kielen oppijan tavoitteena on yleensä tulla sujuvaksi kielen käyttäjäksi. Sujuvuus voi viitata tuotoksen objektiivisesti mitattuun sujuvuuteen (utterance fluency), sen tuottamiseen tarvittavien prosessien sujuvuuteen (cognitive fluency) tai tuotoksen arvioituun sujuvuuteen (perceived fluency) (Segalowitz 2010). On kuitenkin huomattava, että oppijoiden sujuvuuden lisäksi myös äidinkielen sujuvuutta voi arvioida samalla tavalla. Sujuvuuden ja epäsujuvuuden välille voidaan hahmottaa jatkumo: sujuvuus on kontekstisidonnainen asia, jolloin myös epäsujuvat piirteet saattavat tehdä vieraan kielen käytöstä sujuvampaa esimerkiksi vuorovaikutustilanteissa.

Sujuvuustutkimus on perinteisesti keskittynyt vieraan kielen suulliseen kielitaitoon ja erityisesti puheen tuottamiseen, mutta sujuvuus on keskeinen käsite myös puheen ymmärtämisen kannalta. Kommunikaatiotilanteissa myös kielellisen signaalin lisäksi erilaiset multimodaaliset elementit vaikuttavat puhetilanteen sujuvuuteen. Samoin sujuvuus liittyy kirjoitetun kielen tuottamiseen ja ymmärtämiseen. Sujuvuudesta ovat kiinnostuneita esimerkiksi vieraan kielen tutkijat, psykolingvistit ja kielitaidon arvioinnin asiantuntijat. Kattava vieraan kielen sujuvuuden tutkimus onkin luonteeltaan monitieteistä ja multimodaalista.

Tämä esitelmä käsittelee kokoamaamme kartoitusta ajankohtaisesta suomalaisesta sujuvuustutkimuksesta (Lintunen, Mutta & Peltonen, 2019). Paneudumme erityisesti siihen, kuinka vieraan kielen sujuvuutta on lähestytty suomalaisissa tutkimuksissa, millaisin menetelmin tutkimusta on tehty ja millaista tutkimusta kaivataan seuraavaksi. Esittelemme monitieteisiä näkökulmia vieraan kielen oppimisen ja käytön sujuvuuden tutkimukseen. Tarkoituksemme on esittää, millaisia tutkimuksellisia uusia avauksia sujuvuustutkimus kaipaa tällä hetkellä. Samoin esittelemme ehdotuksia siitä, millaisilla pedagogisilla keinoilla vieraan kielen sujuvuutta pystyy edistämään. Pohdimme esitelmässä myös, kuinka käsitteiden uudelleenmäärittelyjen kautta eri alojen välistä vuoropuhelua voisi lisätä sujuvuustutkimuksessa.

Lähteet:

Lintunen, P. M. Mutta & P. Peltonen (toim.) 2019 (painossa). Fluency in L2 Learning and Use. Bristol: Multilingual Matters.

Segalowitz, N. 2010. The Cognitive Bases of Second Language Fluency. New York: Routledge.

Tutkimuksen ja kielenhuollon liitto? Näkökulmia funktionaaliseen kielenhuoltoon

Kun yleiskieltä luodaan, kielenhuollon historian vaiheet voidaan hahmottaa seuraavasti: 1) standardin pohjaksi otettavan kielimuodon valinta ja normien luominen, 2) normien kodifiointi, 3) normien soveltaminen käytännön kielenhuoltotyöhön ja 4) normien käyttöön levittäminen (Haugen 1972 ja 1987; Sajavaara 2000: 239; Kolehmainen 2014: 15; ks. myös Bartsch 1987). Näistä kaksi viime mainittua kuuluvat funktionaaliseen kielenhuoltoon, johon keskityn esitelmässäni. Huomion kohteena on normien soveltaminen käytännön kielenhuoltotyössä, eritoten kielineuvonnassa, ja normien levittäminen eli niiden tunnetuksi tekeminen ja jalkauttaminen esimerkiksi tiedotuksen ja koulutuksen keinoin.

Suomen yleiskielen huollossa on jo päästy vaiheeseen, jossa huolletaan täysivaltaisen kansalliskielen kuntoa ja opastetaan kielenkäyttäjiä yhä moninaisemmissa työelämän ja usein myös yksityiselämän tilanteissa. Kodifioidun yleiskielen perusnormisto on jo pitkälti vakiintunut. Joustavaan kielenhuoltoon kuuluu kuitenkin myös normien ajanmukaisuudesta ja sovellettavuudesta huolehtiminen. Normeja sovelletaan yhä uudenvälisiin kielenkäytön tilanteisiin (vrt. esim. uudet tekstilajit, digitaalisen viestinnän eri muodot ja monikieliset viestinnän yhteydet). Oma mittava sarkansa on sanastotyö: sekä yleiskieleen että eri alojen erikoiskieliin tulee jatkuvasti uutta käsitteistöä ja sanastoa. Tämänkin kielenhuoltotyön vauhti pikemminkin kiihtyy kuin laantuu.

Kotimaisten kielten keskuksen eli Kotuksen nimestä poistettiin taannoin sana tutkimus. Tämä ei kuitenkaan tarkoita, että tutkimus olisi kielenhuollon kannalta turhaa tai että kielenhuollolla ei olisi mitään tekemistä tutkimuksen kanssa. Ehkä pikemminkin päin vastoin: monipuolinen kielitieteellinen ymmärrys, tutkimustaidot ja tutkiva ote ovat tärkeitä ja olennaisia nykyisenä funktionaalisen kielenhuollon aikakautena. Esitelmässäni pohdin kielenhuollon ja tutkimuksen suhdetta etenkin kielineuvontatyön ja kielestä tiedottamisen näkökulmista.

Kiinnostukseni aihetta kohtaan kumpuaa ammatillisen historiani kaksoissidoksesta: tutuksi on tullut toisaalta työskentely yliopistolla tutkimuksen ja opetuksen parissa, toisaalta myös työ kielenhuollon asiantuntijana ja kielenhuollon tiedotuslehden toimittajana Kotimaisten kielten keskuksessa.

Eva Malessa, University of Jyväskylä

In search of the right recipe for exploring late literacy digital practice of adult L2 learners with limited educational backgrounds: Weighing quantitative and qualitative data

This study intends to combine a digital-data driven and explorative, qualitative methodology. It is planned to produce data that allows for a more holistic approach to investigating late L2 Finnish literacy practice of adult migrants with limited L1 literacy skills. The focus of this study is on gamified language learning as a literacy support method for adult emergent readers. The serious game Ekapeli, originally developed for children, will be tested with adults in their early stages of learning to read in their L2 Finnish. During the testing phase, log files will be automatically created by digital devices used to operate in the digital learning environment.

Log files accurately document the user-device interaction and thus provide information on what the learner did or did not do in an online learning environment. However, based on log file information, inferences cannot be made on reasons why the users did what they did or did not do. Further, log files cannot show what the learner did in front of the learning device, how they struggled or succeeded with the usage of the devices or how they interacted with their learning collaborators, including their fellow peers and teachers.

Accordingly, research based exclusively on log files disregards a very influential factor in the learning process: the human factor beyond the reach of automatic digital documentation. Therefore, questionnaires aimed at late L2 literacy teachers, pre- and post-interviews of teachers and learners participating in the testing as well as observational notes and recordings of the testing are further planned to be created to generate a balanced mixed-methodology including objective documentation and subjective information.

Enikö Marton, University of Helsinki

Who takes the maturity exam in L2 Swedish?

This study investigates the motivational background of Finnish-speaking secondary students' decision to write the matriculation examination in Swedish. The quantitative data were collected among Finnish-speaking high school students (N = 254), the measurement instrument contained L2 contact, L2 motivational (Dörnyei, 2005; Gardner, 2010), and L2 proficiency variables. Logistic regression analysis was employed to answer the main research question. Preliminary findings indicate that L2 skills and the belief in the own competence to successfully acquire the L2 play the most prominent role in the decision to take the maturity exam in L2 Swedish. The findings are discussed in terms of the positive psychological approach to L2 teaching and learning (MacIntyre, Gregersen & Mercer, 2019).

References

Dörnyei, Z. (2005). *The psychology of the language learner: Individual differences in second language acquisition*. London: Lawrence Erlbaum.

Gardner, R. C. (2010). *Motivation and second language acquisition. The socio-educational model*. New York: Peter Lang.

MacIntyre, P. D., Gregersen, T., & Mercer, S. (2019). Setting an Agenda for Positive Psychology in SLA: Theory, Practice, and Research. *The Modern Language Journal*, 103(1), 262-274.

Karita Mård-Miettinen, Jyväskylän yliopisto
Anne Pitkänen-Huhta, Jyväskylän yliopisto
Kristiina Skinnari, Jyväskylän yliopisto

Vanhemmat kielivalintojen äärellä: tapaustutkimus varhennetun kieltenopetuksen kielivalinnoista

Valtioneuvosto teki keväällä 2018 historiallisen kielikoulutuspoliittisen päätöksen kieltenopiskelun varhentamiseksi alkamaan koko Suomessa jo perusopetuksen ensimmäisellä luokalla 1.1.2020 lähtien. Tätä varten perusopetuksen kokonaistuntimäärää kasvatettiin kahdella vuosiviikkotunnilla kahdella ensimmäisellä perusopetuksen vuosiluokalla. Varhentamispäätös tehtiin erittäin nopealla aikataululla sen jälkeen, kun selvitys Suomen nykyisen kielivarannon tilasta ja tasosta sekä kehittämistarpeista julkaistiin joulukuussa 2017 (Pyykkö 2017). Selvityksessä esitettiin paitsi kielten opiskelun varhentamista myös sen aloittamista pääsääntöisesti muulla kuin englannin kielellä. Tähän asti useimmissa Suomen kunnissa on tarjottu vain englantia ensimmäisenä opiskeltavana kielenä (Skinnari & Sjöberg 2018). Opetuksen järjestäjille jäi vain yksi lukuvuosi aikaa valmistautua tähän suureen kielikoulutukselliseen muutokseen, joka asetti opetuksen järjestäjät uuden tilanteen eteen paitsi kielivalikoiman laajentamisessa myös muun muassa tiedottamisessa, sillä kielivalinnan äärellä olivat ensimmäistä kertaa alle kouluikäisten lasten vanhemmat. Tutkimusryhmämme selvitti yhteistyössä alueellisen sanomalehden kanssa millä perusteella yhden kunnan vanhemmat valitsivat lapselleen neljästä tarjolla olleesta vaihtoehdosta kielen, jota lapsi opiskelee ensimmäisenä vieraana kielenä. Lyhyeen verkkokyselyyn vastasi 53 vanhempaa. Vanhempien vastaukset on analysoitu diskurssianalyttisesti, ja tarkastelemme esityksessämme millaisia kieleen, kielenoppimiseen ja kielten opetukseen liittyviä diskursseja vanhemmat tuottavat perustellessaan kielivalintaansa. Vastauksista ilmeni, että englanti koettiin monella tasolla turvalliseksi valinnaksi koulupolun alussa. Sen lisäksi suurin osa vanhemmista perusteli valintaa erityisesti englannin taidon hyödyllisyydellä ja osaamisen tärkeydellä. Toisaalta vastauksissa kuului myös muiden kielten ja monikielisyyden korostamista/esille tuomista. Lisäksi vanhempien vastauksissa esiintyi huolipuhetta liittyen lapsen kielten opiskeluun ja oppimiseen.

Lähteet

Pyykkö, R. 2017. Monikielisyys vahvuudeksi: Selvitys Suomen kielivarannon tilasta ja tasosta. Helsinki: Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:51

Skinnari, K. & S. Sjöberg (2018). Varhaista kieltenopetusta kaikille. Selvitys varhaisen ja vapaaehtoisen kieltenopetuksen tilasta sekä toteuttamisen edellytyksistä kunnissa. Jyväskylän yliopisto: Soveltavan kielentutkimuksen keskus.

Tuija Määttä, Umeå universitet

Uskoa vai luulla? Ruotsin kielen verbin tro suomenkielisistä käännösvastineista ruotsinkielisten suomenoppijoiden tuottamissa teksteissä

Kielissä on koko joukko monimerkityksisiä verbejä, joiden käyttö voi olla haasteellista varsinkin uutta kieltä opettelevalle vasta-alkajalle. Verbien monet eri vivahteet määräytyvät sen mukaan, missä konteksteissa verbejä on tarkoitus käyttää. Vasta-alkajalle verbien vivahteiden tunnistaminen on kuitenkin aikaa vievä prosessi.

Ruotsin kielen verbi tro on yksi monimerkityksisistä verbeistä, jolla on useita käännösvastineita suomessa, ja usein sitä vastaavat suomen verbit uskoa ja luulla. Kyseiset verbit ovat kognitioverbejä, joiden merkitys on suhteessa tietoon ja sen varmuusasteeseen. Tarkastelen tässä esityksessä, millä tavoin ruotsinkieliset suomenoppijat käyttävät näitä kahta verbiä kirjoittamissaan teksteissä. Tarkasteluni on korpuspohjainen, ja aineistonani on Kansainväliseen oppijansuomen korpuksen (ICLFI) kuuluva Ruotsin osakorpus.

Analysoitu aineisto sisältää 215 tekstiä, jotka edustavat erilaisia tekstityyppejä. WordSmith Tools -ohjelmapaketin konkordanssiohjelmalla kokoamassani aineistossa on 17 uskoa-verbin ja 31 luulla-verbin esiintymää. Verbit eivät esiinny kovinkaan tiheään, ja niiden käyttö näyttää korostuvan joissakin tekstityypeissä. Kaikki uskoa-verbin käyttötapaukset eivät näytä olevan aivan selviä, koska uskomisen varmuusaste kontekstin perusteella vaikuttaisi lähenevän luulemista (Uskon että haluan jäädä kotissa tänä iltana.). Yleisemmin käytetyn luulla-verbin valinta lauseisiin vaikuttaa olevan oppijoille helpompaa, ja lauseista näkyy melko selvästi, että luulemisen kohteessa on jonkinasteista epävarmuutta (Luulen että se on jonkinlainen kivilinna.).

Heidi Niemelä, Oulun yliopisto / Helsingin yliopisto

Kieli-ideologiat koululaisten ja luokanopettajaopiskelijoiden visuaalisissa representaatioissa suomen kielestä

Esitelmässäni käsittelen koululaisten ja luokanopettajaopiskelijoiden visuaalisia representaatioita ja keskusteluja suomen kielestä. Keskityn erityisesti kielen, kansalaisuuden ja valtion representaatioihin ja niihin kansallisiin diskursseihin, joita aineistossa esiintyy.

Tarkastelen visuaalisesta aineistosta sellaisia suomen kieleen ja sen puhujiin liittyviä arvoja ja käsityksiä, jotka eivät välttämättä ole tietoisesti käsiteltyjä koulun arjessa, vaan ennemminkin luonnollistuneita tapoja esittää ja käsitellä niitä. Kressin ja van Leeuwenin mukaan (2006) piirtäminen on tapa tuottaa mielikuvia todellisuudesta. Piirustukset ovat yhteydessä sen sosiaalisen instituution intresseihin, jossa ne on tuotettu, ja näin ne ovat ideologisia.

Piirustusmetodia on hyödynnetty kielitieteessä tutkittaessa muun muassa kielen oppimista ja monikielisyttä (Busch 2006; Melo-Pfeifer 2015). Piirustukset ovat analyysin kohteina antoisia, sillä kielen piirtäminen paperille vaatii piirrettävien elementtien tai kokonaisuuden suunnittelua. Suunnittelun prosessiin liittyy erilaisten päätösten tekeminen ja tavoitteiden saavuttaminen, joissa kieli-ideologiat aktivoituvat. (Pietikäinen & Pitkänen-Huhta 2017.)

Ensimmäiset tulokset osoittavat, että vaikka suomen kieltä kuvataan piirustuksissa monin tavoin, tietynlaiset kuvaukset toistuvat ja rakentavat diskurssia kansallisesta ja eksoottisesta suomen kielestä. Kieli yhdistetään kansalliseen symboliikkaan ja Suomeen, ja sen puhujina pidetään suomalaisia. Kieltä pidetään harvinaisena ja vaikeana erityisesti maahanmuuttajille. Toisaalta vaikuttaa myös siltä, että monikielisillä ja -kulttuurilla oppimisympäristöillä on mahdollisuus purkaa kieleen ja niiden puhujiin liittyviä kansallisia ja rajoja rakentavia käsityksiä ja stereotyyppioita.

BUSCH, B. 2006: Language biographies – approaches to multilingualism in education and linguistic research. In Busch B, Jardine A. & Tjoutuku A. Language biographies for multilingual learning. Cape Town: PREAESA occasional Papers 24 s. 5–17.

KRESS, G. – VAN LEEUWEN, T. 2006: Reading images. The grammar of visual design. Second edition. New York: Routledge.

MELO-PFEIFER, S. 2015: Multilingual awareness and heritage language education: children's multimodal representations of their multilingualism. Language Awareness 24/3 s. 197–215.

PIETIKÄINEN, S. – PITKÄNEN-HUHTA, A. 2017: Visual methods in researching language practices and language learning. – Research Methods in Language and Education s. 393–405. Amsterdam: Springer.

Jarkko Niemi, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu
Pilvi Heinonen, Haaga-Helia ammattikorkeakoulu

Kysymys-vastausjaksot lääke-esittelijän ja lääkärin etäneuvottelussa: keskustelunalyysin integrointi kokeelliseen tutkimusasetelmaan

Tarkastelemme asiantuntijuuden ilmaisemista ja asiantuntijuuteen orientoitumista institutionaalisessa vuorovaikutustilanteessa, jonka osallistajat edustavat omaa ammattiryhmäänsä. Tutkimuksen aineisto koostuu simuloituista, autenttisen lääke-esittelijän ja aitojen lääkärin välisistä videopuheluista. Lääke-esittelijä soittaa toimistoltaan ja jakaa videokuvansa sekä valitseman materiaalin tietokoneruudulla. Lääkealan yrityksen asiakasverkostosta mukaan kutsuttu lääkäriasiakas istuu tutkimuslaboratoriossa, jossa hänen ihonsa sähkönjohtavuuden muutoksia seurataan sormiin kiinnitettävien sensorien avulla ja kasvonilmeitä tulkitaan tekoälyn (Affectiva AFFDEX) avulla. Teknologia antaa tietoa lääkäriasiakkaan tunteista ja niiden voimakkuudesta. Lisäksi käytössämme on lääkärin katseen suuntautumista seuraava kamera.

Tutkimuksemme integroi keskustelunalyysin metodin kokeelliseen tutkimusasetelmaan (Kendrick 2017) ja keskittyy lääkäriasiakkaan aloittamiin kysymys-vastausjaksoihin. Lääkärin esittämä kysymys liittyy tyypillisesti a) esittelyaineistossa esiin nostettujen tutkimusten relevanssiin tai b) lääkärin päivittäiseen praktiikkaan ja potilastyöhön. Ensimmäisessä tapauksessa kysymys asettuu suhteellisen symmetrisesti jakautuneen asiantuntijatiedon alueelle (Heritage 2012). Lääkevalmisteita koskevien tutkimusten käsittely on lääke-esittelijässä strategisesti merkityksellistä, ja sekä lääkärillä että lääke-esittelijällä on omien asiantuntijarooliensa kautta (mahdollinen) pääsy aiheeseen. Jälkimmäisessä tapauksessa kysymys asettuu selvemmin epäsymmetrisesti jakautuneen asiantuntijatiedon alueelle: arjen potilastyö on lääkärille tuttu ja merkityksellinen alue, mutta samalla sellainen, johon lääke-esittelijällä ei ole suoraa tiedollista tai kokemuksellista pääsyä.

Kiinnitämme huomiota kysymysten ja vastausten kielelliseen muotoiluun, annettujen vastausten käsittelyyn riittävinä tai riittämättöminä ja esimerkiksi kysymysten ketjuuntumiseen. Yhdistämme keskustelunalyttiset havaintomme laboratoriomittariston tuottamaan analytiikkaan ja tarkastelemme, yhdistyykö esimerkiksi lääke-esittelijän vastauksen käsittely riittämättömänä lääkäriasiakkaan kohonneeseen fysiologiseen vasteeseen. Esityksemme kontribuoi institutionaalisen ja digitaalisen vuorovaikutustutkimuksen kentille sekä keskustelunalyttisen tutkimusotteen ja teknologisen emootioanalytiikan yhdistämiseen. Lisäksi se luo vertailukohdan lääkärin ja potilaan välisen vuorovaikutuksen asiantuntijuutta koskeneeseen tutkimukseen (esim. Peräkylä 2001).

Lähteet

- Heritage, J. (2012). Epistemics in action: Action formation and territories of knowledge. *Research on Language and Social Interaction*, 45(1), 1-29.
- Kendrick, K. (2017). Using conversation analysis in the lab. *Research on language and social interaction*, 50(1), 1-11.
- Peräkylä, A. (2001). Diagnoosin kertominen ja vastaanottaminen. M.-L. Sorjonen, A. Peräkylä & K. Eskola (toim.) *Keskustelu lääkärin vastaanotolla*, s. 71-88. Tampere: Vastapaino.

Matti Nikkilä, University of Oulu

Gamers as victims of a conspiracy – How misogyny online can be channelled as activism

After its inception in 2014, the Gamergate controversy became a campaign that involved harassing women online and offline, even involving at least one death threat. My study explores how during the emergence of such a movement narrativity is employed. The study also documents how different communities come to interact on one platform but are never entirely able to leave their spheres of experience or reach a common ground, leading to intentional and inadvertent clashes.

In my study I follow the tradition of nexus analysis, as presented by Ron Scollon and Suzy Wong Scollon (Ron Scollon & Scollon, 2004; Ronald Scollon, 2001). Nexus analysis is a wide-ranging and eclectic perspective that is both socially engaged and theoretically grounded, bringing together discourse analysis, linguistic anthropology, psychology, and sociolinguistics (Norris & Jones, 2005, p. xi).

In my study I look at how the community builds a narrative online and how they come to agree on what is their unifying narrative. The focus is in human action and therefore the process of building the narrative as well as the actions and roles of the individual participants. On the one hand a narrative is negotiated in order to make sense of the events and to build a sense of community. On the other hand, a narrative is used to control the movement and maintain a vision of what the movement's central issues are.

Bibliography:

Norris, S., & Jones, R. H. (2005). Discourse in action: Introducing mediated discourse analysis. In S. Norris & R. H. Jones (Eds.), *Discourse in Action: Introducing Mediated Discourse Analysis*. <https://doi.org/10.4324/9780203018767>

Scollon, Ron, & Scollon, S. W. (2004). *Nexus Analysis. Nexus Analysis: Discourse and the Emerging Internet*. <https://doi.org/10.4324/9780203694343>

Scollon, Ronald. (2001). *Mediated discourse the nexus of practice*. London: Routledge.

Florence Oloff, University of Oulu

How applied linguistics can contribute to the study of mobile device use

Smartphones, tablets and other mobile communication devices have now become part and parcel of our everyday life, and a large public interest in this topic exists. This is visible in the media coverage adopting a rather dystopian perspective, mostly reporting on negative consequences of mobile device use for mental or physical health. Human and social sciences, and especially linguistics, have investigated mainly texts, reading, and writing in the new media, hence there is a considerable lack of qualitative and micro-analytic studies interested in the actual use of mobile devices in everyday communication and in the way human beings adapt to new technologies across the lifespan.

This presentation will reflect on how applied linguistics, and, more specifically, conversation analysis, can offer new insights into the praxeological features of everyday technology use (Brown et al. 2013). By analysing video recordings of natural social encounters (instead of e.g. task-driven settings or interviews), this approach can lead to different types of findings concerning various (un)social uses of mundane technologies in face-to-face encounters (Mantere/Raudaskoski 2017), the negotiation of moral implications of technology use (Robles et al 2018), or possible age-related differences in the use and perception of communication technologies. The presentation will sketch out the main objectives of a larger research project on everyday mobile device use (“Smart Communication” project), and how applied linguistics can contribute to exploring the impact of mobile technologies on our social and linguistic routines.

Brown, Barry/McGregor, Moira/Laurier, Eric (2013): iPhone in vivo: Video Analysis of Mobile Device Use. In: CHI 2013: Changing Perspectives, Paris.

Mantere, Eerik/Raudaskoski, Sanna (2017): The sticky media device. In: Lahikainen, Anja Riita/Mälkiä, Tiina/Repo, Katja (eds.). Media, Family Interaction and the Digitalization of Childhood. Cheltenham: Edward Elgar, 135-154.

Robles, Jessica S./DiDomenico, Stephen M./Raclaw, Joshua (2018): Doing Being an Ordinary Technology and Social Media User. *Language & Communication*, 150-167.

Hilkka Paldanius, Jyväskylän yliopisto

Onko lukion historian essee pohtiva? Erittelevän ja argumentoivan tekstilajin kuvaus tiedonalakohtaisten tekstitaitojen näkökulmasta

Essee on keskeinen opiskelun tekstilaji, jota kirjoitetaan useissa oppiaineissa ja eri kouluasteilla peruskoulusta korkeakouluihin. Essee voi viitata hyvin monenlaisiin teksteihin vain yhdenkin oppiaineen sisällä (esim. Makkonen-Craig 2010), ja sitä onkin perustellusti pidetty epämääräisenä tekstinä. Tässä esitelmässä kysyn suomen kielen väitöstutkimukseni pohjalta, millaisena tekstilajina essee ja erityisesti esseisiin liitetty ominaisuus pohtivuudesta näyttäytyy lukion historian oppiaineessa.

Väitöstutkimuksessani tarkastelen historian aineistopohjaista esseetä tiedonalakohtaisten tekstitaitojen näkökulmasta (Moje ym. 2011) eli huomioni on historian tiedonmuodostuksen tapojen ja esseiden tekstilajin suhteessa. Esitelmässä kokoan yhteen neljän osatutkimukseni tuloksia pohdinnan näkökulmasta ja keskityn erityisesti arvioitavana olevaan neljanteen artikkeleeni, jossa analysoin pohdinnan ilmenemistä esseiden lopetusjaksoihin muodostuvissa kirjottajaäänissä. Analyysissä hyödynnän suhtautumisen teoriaa (Martin & White 2005) sekä systeemis-funktionaalisen kieliteorian pohjalta esitettyä taksonomiaa historian opiskelun tekstilajeista (Coffin 2006). Aineistonani on 52 vuonna 2015 lukion kurssikokeessa kirjoitettua esseetä, joiden tehtävänanto edellyttää neljän, keskenään ristiriitaista tietoa tarjoavan historiallisen dokumentin tulkintaa.

Tutkimukseni perusteella historian esseemuotoisessa koevastauksessa on kuvailevien, erittelevien ja argumentoivien tekstilajien piirteitä. Mahdollinen pohtivuus toteutuu usein vastauksen antavissa jaksoissa, joissa voi esiintyä analyttisiä tai arvioivia kirjoittajaääniä. Esseiden tekstilajipiirteiden variaatio ja pohdinnan toteutumisen tavat kielivät siitä, että historian esseeseen sekoittuvat myös muissa oppiaineissa tekstilajiin liitettävät ominaisuudet. Historian opetuksen kannalta olisi hyvä täsmentää, mitä erilaisilla koevastauksen tekstilajeilla tarkoitetaan.

Coffin, Caroline 2006: *Historical discourse. The language of time, cause and evaluation*. London: Continuum.

Makkonen-Craig, Henna 2010: *Ylioppilasaine ja päättökokeen tavoitediskurssi. Genre ja varjogenre*. – Hanna Lappalainen, Marja-Leena Sorjonen & Maria Vilkuna (toim.), *Kielellä on merkitystä. Näkökulmia kielipolitiikkaan* s. 206–252. Suomalaisen kirjallisuuden seura.

Martin, J. R. & White, P. R. R. 2005: *The language of evaluation. Appraisal in English*. New York: Palgrave MacMillan.

Moje, Elizabeth – Stockdill, Darin – Kim, Katherine – Kim, Hyun-ju 2011: *The role of text in disciplinary learning*. – Michael Kamil, David Pearson, Elizabeth Moje & Peter Afflerbach (toim.), *Handbook of reading research* (4) s. 453–486. New York: Routledge.

Uusia näkökulmia itämerensuomalaisten kielten keskinäisen ymmärrettävyyden tutkimukseen

Väitöskirjassani jatkan maisterintutkielmani tapaan suomen ja viron keskinäisen ymmärrettävyyden tutkimista. Maisterintutkielmani koeosuudessa viroa osaamattomat suomalaiset käänsivät viron kognaatteja, kielille yhteisiä vanhoja sanoja. Työ käsitteli pohjustinkuvien käyttökokemuksia ja kielten sukulaisuuden tiedostamisen vaikutusta viron ymmärtämiseen ja käänösstrategioihin. Tutkin myös koehenkilöiden suhdetta virolaisuuteen. Kuvien koettiin nostavan ymmärrettävyyttä, ja tärkein käänösstrategia oli käännettävien sanojen vertaaminen suomeen. Oletan myös, että suomalaisilla voi olla murre- ja kieli-identiteetin jatke, joka ilmenee myönteisyytenä sukukielen puhujiin.

Aikaisemmin aihetta on tutkinut esimerkiksi Muikku-Werner. Hän on selvittänyt suomalaisten kykyä kääntää useista virkkeistä koostunut vironkielinen teksti suomeksi; miten asiayhteys ja pohjustimet vaikuttavat sellaisten sanojen kääntämiseen, mitkä eivät juuri muistuta kognaattejaan; sekä miten virolaiset osaavat kääntää tekstin ilman suomen opintoja (Muikku-Werner 2014, Muikku-Werner 2015, Muikku-Werner 2016).

Väitöskirjassa käsittelen kognaatien havaitsemista suomalaisten lisäksi virolaisillakin. Keskiössä on kognaatien havaitseminen ja ymmärtäminen eri asiayhteyksissä: Oletan koehenkilöiden havaitsevan ja ymmärtävän kognaatteja paremmin lyhyistä tekstikatkelmista kuin lauseista ja yksittäisten kognaatien kääntämisen olevan vaikeampaa kuin lauseen osana olevien. Tarkkailen, miten eritasoiset suomalaiset vironoppijat ja virolaiset suomenoppijat havaitsevat kognaatteja eri asiayhteyksissä ja poikkeako heidän päättelyprosessinsa niistä, jotka viroa ja suomea eivät osaa.

Päämääränä on myös selvittää, miten sukukielen osaaminen hyödyttää kolmannen sukukielen kognaatien havaitsemista ja ymmärtämistä ja miltä osin lähisukukielten ymmärtäminen on symmetristä ja miltä osin epäsymmetristä: Tunnistavatko esimerkiksi alkeistasoiset suomenoppijat samoin kognaatteja kuin alkeistasoiset vironoppijat? Tunnistavatko edistyneet vironoppijat samoin liivin kognaatteja kuin edistyneet suomenoppijat vepsän? Aikaisemmin itämerensuomen keskinäisen ymmärrettävyyden tutkimus on koskenut pääasiassa suomea ja viroa eikä juuri kolmea tai useampaa kieltä yhtäaikaisesti.

LÄHTEET

Muikku-Werner, Pirkko 2014: Koteksti ja viron ymmärtäminen lähisukukielen pohjalta. – Lähivördlusi. Lähivertailuja 24 (24) s.100–124.

——— 2015: Tekstin semanttiset sidokset ja lähisukukielen ymmärrettävyys. – Lähivördlusi. Lähivertailuja 25 (25) s. 191–216.

——— 2016: Monitasoinen samankaltaisuus: virolaiset ja suomenkielisen tekstin ymmärtäminen. – Lähivördlusi. Lähivertailuja 26 (26) s. 311–338.

Kaisa Penttinen, University of Vaasa
Annukka Jokipii, University of Vaasa
Merja Koskela, University of Vaasa

Managers' refusals to answer analysts' questions – Conflict diminishing strategies in earnings calls

This paper examines the interaction between company managers and analysts in earnings calls' Q&A sessions and focuses on situations, where company managers refuse to give the information that analysts request. We assume that a refusal to provide requested information may create a conflict in the conversation between managers and analysts. Hence, our aim is to explicate how managers' communication strategies in refusal situations enhance the cooperation in the conversation. To investigate this, we examine what kind of conflict diminishing strategies company managers use when refusing to provide requested information. The research data consists of webcast videos and transcripts of earnings calls' Q&A sessions. We use discourse analysis as a research method and employ concepts from conversation analysis, which allows us to tap into the interaction between managers and analysts at micro-level and analyse managers' discursive strategies in detail. Our analysis shows that managers strive to maintain the cooperation in the conversation in refusal situations and they use four main strategies to diminish the conflict: 1) explaining why the requested information cannot be provided, 2) providing complementary information on the requested topic, 3) delaying dispreferred response, and 4) positive politeness strategies. Micro-level analysis has been utilized scarcely in prior literature that analyses the interaction in earnings calls. Hence, our findings contribute to the previous studies by providing more detailed understanding of the features of the dialogue between managers and analysts. In addition, our findings shed light on how managers' professional roles are manifested in their language use in the Q&A. Our findings benefit both companies and their stakeholders. They help companies to develop their communication strategies so that their interaction with stakeholders is well adapted for its purpose. Further, the understanding of companies' communication strategies can enhance stakeholders' ability to interpret the information disclosed in earnings calls.

Esa Penttinen, Helsingin yliopisto
Heiner Böttger, Katholische Universität Eichstätt-Ingolstadt

Eri kielten (monikielisyys) samankaltaisuus versus erilaisuus lukion saksan kielen kouluopetuksessa Suomessa ja Saksassa

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää, miten lukion saksan kielen opiskelijat kokevat opiskelemiensa kielten samankaltaiset versus erilaiset piirteet saksan kielen oppimiseensa. Tutkimusmateriaalina käytetään 76:n kolmen suomalaisen lukion 1. vuoden A-, B2- tai B3-tasoista saksaa vieraana kielenä ja 72:n kahden saksalaisen lukion saksaa äidinkielenään tai toisena kielenä opiskelevien lukiolaisten antamia vastauksia kysymykseen: Minkä merkityksen opiskelijat antavat lukiossa opiskelemiensa kielten taidolle saksan kielen oppimiseensa. Tutkimus perustuu molempien maiden opetussuunnitelmiin, Yhteiseen eurooppalaiseen viitekehykseen, monikielisyyden vaikutukseen kielenoppimiseen, metakieliseen tietoisuuteen ja aikaisempien alan tutkimusten tuloksiin. Tutkimusmetodina käytetään kvantitatiivista ja kvalitatiivista sisältöanalyysiä. Alustavat tulokset osoittavat, että eri kielten taidolla (monikielisyys), erityisesti ruotsin, englannin, latinan ja ranskan kielen samankaltaisuudella oli myönteinen vaikutus molempien maiden ns. 'hyvien' opiskelijoiden (metakielinen tietoisuus) saksan kielen oppimiseen ja sen analysoimiseen. Kielten samanlaisuus tai erilaisuus aiheuttivat ns. 'heikoille' opiskelijoille oppimisvaikeuksia. Tämän tutkimuksen tulokset auttavat lukiolaisia ja heidän opettajiaan tiedostamaan oman metakielen tietoisuutensa merkityksen kielen oppimisen ja opettamisen kontekstissa. Tutkimus pyrkii myös vastaamaan globalisoituneesta maailmasta nousevaan haasteeseen rakentaa kielten opetus vastaamaan monikielistä oppimisympäristöä.

Hillamaria Pirhonen, Jyväskylän yliopisto
Juha Jalkanen, Jyväskylän yliopisto
Heidi Kuitunen, Jyväskylän yliopisto

Monikielistä pedagogiikkaa jäsentämässä: käsitteistä käytänteisiin

Koulutuksessa – kuten kaikkialla muuallakin – monikielisyys on läsnä usealla eri tasolla. Monikielisyyttä koskevat tutkimukset paikantuvat yleensä jollekin tietylle tasolle, ja siksi tässä esitelmässä tuomme yhteen kolme tutkimusta, joiden kautta on mahdollista hahmottaa monikielistä pedagogiikkaa moniulotteisemmin, eri tasoilla tarkastellen.

Viimeaikaisessa tutkimuksessa kieltä ja sen oppimista tarkastellaan yhteisöllisenä ja monikielisenä toimintana, jossa jaetaan ja hyödynnetään erilaisia resursseja vuorovaikutuksessa toisten kielenkäyttäjien ja ympäristön kanssa (esim. Kafle & Canagarajah 2015; Blackledge & Creese 2014; Lankshear & Knobel 2011). Monikielinen lähestymistapa näkyy kuitenkin vielä toistaiseksi melko vähän kielipedagogiikassa: kieliä opetetaan ja opitaan irrallaan sekä toisistaan että muista opinnoista.

Lähestymme monikielisen pedagogiikan tematiikkaa erityisesti yliopistokoulutuksen näkökulmasta ja jäsenämme käsitettä kolmen perustavanlaatuisen kysymyksen avulla: mitä kieli on, mitä kielitaito on ja mitä (kielen) oppiminen on? Näiden kysymysten valossa tarkastelemme käsityksiin, rakenteisiin ja käytänteisiin liittyviä tutkimuksiamme ja monikielisen pedagogiikan monitasoista ja -ulotteista luonnetta.

Lähteet

- Blackledge, A. & A. Creese (toim.) 2014. *Heteroglossia as Practice and Pedagogy*. Dordrecht: Springer.
- Kafle, M. & S. Canagarajah 2015. *Multiliteracies, Pedagogies and Academic Literacy*. Teoksessa W. E. Wright, S. Boun & O. García (toim.) *The Handbook of Bilingual and Multilingual Education*. Chichester, UK: John Wiley & Sons.
- Lankshear, C. & M. Knobel 2011. *New Literacies: Everyday Practices and Social Learning*. Maidenhead and New York: Open University Press.

Maria Pyykönen, Turun yliopisto

Modaali-ilmaukset oppijanenglannissa

Modaaliapuverbit (esim. *may*, *might*, *could*, ja *can*) ovat yksi niistä kielellisistä keinoista, joiden avulla puhuja tai kirjoittaja modifioi esimerkiksi esittämiensä väitteiden mahdollisuutta, todennäköisyyttä tai luvallisuutta-. Esitelmässäni esittelen alustavia tuloksia väitöskirjatutkimukseni ensimmäisestä osatutkimuksesta, jossa tarkastelen modaaliapuverbien käyttöä kirjoitetussa oppijanenglannissa. Erityisesti olen kiinnostunut siitä, kuinka modaaliset merkitykset rakentuvat akateemisessa oppijankielessä suhteessa ensikielisten kirjoittajien tuottamiin teksteihin.

Modaaliapuverbien käyttöön liittyy mielenkiintoisia polysemiaan ja synonymiaan liittyviä kysymyksiä: toisaalta yksittäiset modaaliapuverbit ovat usein monimerkityksisiä (esim. *may* voi ilmaista sekä tilanteen mahdollisuutta että sen luvallisuutta), mutta toisaalta niiden käytössä on myös jonkin verran semanttista päällekkäisyyttä (esim. *He may/could/might be home*). Usein modaaliapuverbi saakin lopullisen merkityksensä vasta lausekontekstissaan tarkasteltuna.

Tutkimuksessa käytän aineistonani sekä suomalaisten englanninoppijoiden että englannin ensikielisten puhujien kirjoittamista akateemisista teksteistä koostuvia korpuksia, joista olen poiminut modaaliapuverbien kaikki esiintymät. Näiden ilmausten analysoinnissa käytän lähestymistapana Behavioral profiles -menetelmää (Gries & Divjak 2008), jossa kielenpiirteitä tarkastellaan rakenteellisella tasolla niiden syntaktisen, semanttisen ja morfologisen kontekstin suhteen. Näin voidaan tehdä päätelmiä siitä, millaiset modaaliapuverbejä sisältävät rakenteet ovat tyypillisiä kussakin aineistossa, mikä edelleen mahdollistaa aineistojen keskinäisen vertailun.

Gries, S.T. & Divjak, D. 2008. Behavioral Profiles: A Corpus-Based Approach to Cognitive Semantic Analysis. In *New Directions in Cognitive Linguistics*, edited by V. Evans and S. Pourcel, 57–76. Amsterdam: John Benjamins Publishing Company.

Mirka Rauniomaa, University of Oulu
Maarit Siromaa, University of Oulu
Tiina Keisanen, University of Oulu
Paul McIlvenny, Aalborg University
Jacob Davidsen, Aalborg University

A live virtual ‘data session’ between Denmark and Finland using CAVA360VR

With a shared interest in the study of social interaction and activity, we wish to explore new ways of collecting, editing, annotating, transcribing, analysing and viewing – or perhaps, rather, experiencing – video data. The Big Video team at Aalborg is presently developing several software tools to support the staging and inhabiting of video. One of those tools is AVA360VR (Annotate, Visualise, Analyse 360 videos in Virtual Reality). A simplified multi-user version has been developed called CAVA360VR (Collaborate, Annotate, Visualise, Analyse 360 video in VR). The team at Oulu, in turn, has agreed to act as one of the early beta-testers for the AVA360VR software tool . In our presentation, we will undertake a brief demonstration ‘data session’ using CAVA360VR between three users simultaneously in VR but in different physical locations and countries, including Oulu at the symposium site . We invite participants at the symposium to be an audience to this ‘world premiere’ virtual data session and to discuss the potential of these new technologies for online, multisite collaboration in applied linguistics.

Iira Rautiainen, Oulun yliopisto
Pentti Haddington, Oulun yliopisto

“Do you know where Victor seven is now?” Navigating as a team in UN military observer course

United Nations military observers (UNMOs) are unarmed soldiers who work in small multinational teams observing, monitoring and gathering information in mission areas. Their primary task is to provide a real-time picture of the situation while maintaining the team's safety. One of the ways UNMOs gather information in the mission area is car patrolling. Patrolling includes several routinised activities, such as navigating, conducting radio procedures, observing, and information gathering. The tasks frequently overlap and interfere with each other, adding to the complexity of patrolling. Navigating, including orienteering, map reading, and using a GPS, is a basic skill that all soldiers are expected to master. However, the skills of future UNMOs vary, and overlapping and interfering activities or inadequate equipment sometimes make navigating problematic.

Performing in complex situations requires teamwork and collaboration from all team members. If the group is dysfunctional, even the routines are in danger of collapsing. This study uses ethnography and conversation analysis to study talk and interaction as part of teamwork in UNMO training placing the focus on navigational episodes where the UNMOs are uncertain about their exact location. The study will analyse situations where the team members jointly solve the navigational problem they have encountered and identify good interactional practices contributing to positive outcomes. Episodes with communicative breakdowns and possible contributing 'interactional warning signs' (Neville, 2013) are also discussed.

References:

Neville, M. (2013). Collaboration in crisis: Pursuing perception through multiple descriptions (how friendly vehicles became damn rocket launchers). In De Rycker, A. and Mohd, D., Z. (Eds.), *Discourse and crisis: Critical perspectives*, pp. 159-183. Amsterdam: Benjamins.

Maria Ruohotie-Lyhty, University of Jyväskylä

Rodrigo Aragão, University of Jyväskylä

Anne Pitkänen-Huhta, University of Jyväskylä

Student teachers in Brazil and in Finland envisioning themselves as multilingual professionals

This study focuses on the emotions and beliefs Finnish and Brazilian pre-service language teachers attach to their future professional identities. The study is based on co-operation where the same visual data and accompanying verbal task were collected from language teacher students in two different contexts. In the task, the research participants envisioned their desired and feared for professional futures. The data consist of 122 visualizations, half from Brazil and the other half from Finland. The technical design of the visualizations was decided by the research participants, and some decided to draw, whereas others used ready-made pictures on the internet and in some cases further modified by the participants. In the analysis, the images were analysed according to a qualitative coding system that was created to study the emotions, beliefs and identities attached to their future profession.

The study of two contexts makes visible the ways in which emotions and beliefs make experiences situated and embodied. Whereas the Finnish student teachers lived in a multilingual context with different languages present in their everyday lives, the Brazilian students lived in a more monolingual context where the English language was hoped to open doors for a more international career. In both groups, dreams were often related to a sense of belonging and cooperation with others, whereas the undesired future was related to isolation and an experience of frustration. Both in Finnish and Brazilian data, being a multilingual professional was sometimes examined from the perspective of social status.

Boglárka Straszer, Högskolan Dalarna
Sari Vuorenpää, Stockholms universitet

Kestävä tulevaisuus monikielisyyden voimin

Esitelmän kohteena on opettajaryhmä, joka on Ruotsissa usein palkattu toimimaan kahdessa eri roolissa: oman äidinkielen opettajina sekä tukihenkilöinä, jotka antavat ns. kielellisesti tuettua opetusta. Näillä rooleilla on yhtymäkohtia, mutta ne ovat samalla hyvin erilaisia valmiuksia vaativia tehtäviä, joita on myös organisoitu eri kunnissa eri tavalla. Oman kielen opettajat ovat kouluaineen opettajia, kun taas kielellisesti tuettu opetus on tukitoimi.

Tutkimuskysymys, johon esitelmässämme etsimme vastausta on: Millä tavoin hyödynnetään maahanmuuttajataustaiset monikieliset opettajat ruotsalaisen koulun voimavarana ja miten tämä liittyy kestäväan kehitykseen niin yksilö- kuin yhteiskuntatasolla. Esitelmässä pohditaan myös menetelmällisiä kysymyksiä, sillä taustalla oleva tutkimus on kehittynyt kahdesta toisistaan riippumattomasta eri tutkimusprojektista, joiden puitteissa on havainnointu ja haastateltu 37 oman äidinkielen opettajina ja kielellisesti tuetun opetuksen tukihenkilöinä toimivia maahanmuuttajataustaisia opettajia sekä yhdeksää rehtoria useassa ruotsalaisessa kunnassa. Esitelmä perustuu näistä tutkimusprojekteista saamiimme kokemuksiin ja niihin rakentuvaan haastatteluun yhden maahanmuuttajataustaisen apulaisrehtorin kanssa. Hän vastaa 32 opettajan ja heidän 1400 monikielisen oppilaan tukitoimista noin sadan kilometrin säteellä.

Teoreettisena lähtökohtana käytämme kestäväan kehityksen sosiaalisia periaatteita, joissa huomion kohteina ovat muun muassa työympäristön, yhteisöllisyyden, oikeudenmukaisuuden, tasa-arvon, myötätunnon ja integroitumisen kysymykset. Koulu on yksi monesta UNESCON kestäväan kehityksen kohteista ja liittyy täten kaikkiin kouluaineisiin. Wolff ym. (2018) mukaan yhteiskunnan muutokset vaativat rehtoreilta ja opettajilta uusia metodeja saavuttaakseen kestäväan kehitystä niin henkilö-, luokka- kuin koulutasolla.

Haastatteluaineistomme kuvaa miten apulaisrehtori pyrkii palkkaamaan päteviä, eri maista opettajakoulutuksen saaneita ja molempiin tehtäviinsä kyvykkäitä henkilöitä. Hänen puheessaan maahanmuuttajataustaisten opettajien kaksoisrooli saa uusia näkökulmia aikaisempiin tutkimuksiin verrattuna. Kahden toimen yhteensovittaminen vaatii muihin rehtoreihin nähden paljon monimuotoisemman johtamistehtävän, jossa kestäväan tulevaisuuden haasteet piirtyvät selkeästi esiin.

Lähde:

Wolff, L.-A.; Vuorenpää, S.; Sjöblom, P. Chicken Raising in a Diverse Finnish Classroom: Multidimensional Sustainability Learning. Sustainability 2018, 10, 3886.

Maiju Strömmer, University of Jyväskylä

Securitization of work-related communication in a mine

This presentation explores the securitization of communication in mining work, drawing on an ethnographic case study of a mine in Finnish Lapland. Mining is a global business: big multinational corporations dominate the field. However, mining industry is centered in the Global South and northern peripheries where mobile workforce is recruited. Therefore, work communities in mines are linguistically and culturally diverse. Mining is a high-risk business – industrial accidents and environmental hazards can be severe – and that is why mining organizations apply different technologies to maintain security. This study analyses how and why the language and communication practices in the mining department are standardized and controlled. The data set consists of ethnographic observations of the foremen’s work, interviews with the management level as well as documents used in the mining department. The concept of securitization (Foucault 1988; Kraft 2019) is applied to analyse how the organisation strives for standardized and monolingual communication practices to ensure the security of the workers and efficient ore production underground. However, the observations show that language practices in the mining department are multilingual and varied. The difference between the regulations and the actual practices can potentially cause risk, as not every employee is able to carry out the standardized forms of communication.

References:

- Foucault, M. (1991). Governmentality. In G. Burchell, C. Gordon & P. Miller (Eds.), *The Foucault Effect: Studies in Governmentality*, 87–104. Chicago: The University of Chicago Press.
- Kraft, K. (2019). Linguistic securitisation as a governmentality in the neoliberalising welfare state. In L. Martín Rojo & A. Del Percio (Eds.), *Language and Neoliberal Governmentality*, New York: Routledge.

Minna Suni, University of Jyväskylä
Nóra Schleicher, University of Jyväskylä

International collaboration in sensitive environments: Methodological challenges and ethical considerations in applied linguistics

Research collaboration is often seen as a basis for good scientific practice, and it is also strongly encouraged by research institutions and funding organizations. Responsible design is a crucial starting point for any research activities in applied linguistics (e.g. Weideman 2017), but when researchers come from different disciplinary, institutional or cultural backgrounds and enter the research projects at different points in time, challenges may arise. If they also work within such inherently sensitive environments as e.g. the health care sector, the settings get even more complicated. Dealing with these challenges have methodological implications for the whole research project.

The paper presents a reflective exercise on the long-term cooperation of the two presenting researchers, a Hungarian sociologist and a Finnish linguist who have been working with Hungarian health care workers immigrating into the Nordic countries.

The challenges to be discussed include but are not limited to issues of data sharing, protection of research participants, only partially shared languages and related interpreting and transcription practices, dealing with the time dimension of longitudinal research carried out in a fast changing environment, as well as the most frequently discussed issues related to interdisciplinary or antidisciplinary (Pennycook, 2001:3) work. These all limit and enrich the research process at the same time and require constant self-reflection. In an increasingly mobile, multilingual and international research environment researchers are facing such situations more frequently than before, so the audience will also be invited to share their experiences on the methodological and ethical implications of this development.

References:

- Pennycook, Alastair (2001) *Critical Applied Linguistics: A Critical Introduction*. NY: Routledge
- Weidemen, Albert (2017) *Responsible Design in Applied Linguistics: Theory and Practice*. Cham: Springer International Publishing Switzerland.

Johanna Vaattovaara, Tampereen yliopisto

Tutkiva käytäntö (Exploratory Practice) monitieteisenä oppimis- ja tutkimusympäristönä – tapaustutkimus näyttelijäntyön ja suomen kielen maisteriopiskelijat yhteen tuoneesta kielitietoisuustutkimuksesta

Tämä esitelmä käsittelee toimintatutkimuksellista, tieteellisen tutkimuksen opetukseen (tai opetuksen tieteelliseen tutkimukseen) integrointia kokeilua, jossa sovellettiin Tutkivan käytännön (Exploratory Practice) periaatteita (esim. Hanks 2017, 2019). Hankkeessa tutkittiin kielitietoisuuksia ja niiden muokkautumista yhteistoiminnallisessa oppimisympäristössä, joka toi yhteen Tampereen yliopiston teatterityön opiskelijoita sekä suomen kielen maisteriopiskelijoita. EP (suomeksi TK; suomennos Korhosen 2010) on luonteeltaan inklusiivista toimintatutkimusta, jossa kaikki opiskelijat ja opettaja(t) asemoituvat tutkijoiksi, tässä tapauksessa erityisesti oman kielitietoisuuksiensa tutkijoiksi. Kielitietoisuus ymmärretään tässä kokonaisvaltaisena kielikäsitteenä ('language regard', Preston 2011), joka kattaa tietoisuuden kielen rakenteellis-semanttisista merkityksistä ja sensitiivisyyden kielellisen vaihtelun paikallisille sosiaalisille merkityksille sekä niiden taustalla vaikuttaville, muokkautuville kieli-ideologioille. Osallistujat työstivät kielitietoisuuteen liittyviä kysymyksiä esitelmässä tarkemmin esiteltävien, väljästi ohjeistettujen yhteistoiminnallisten, projektiluontoisten tehtävänäntöjen sekä autoetnografisten reflektiopäiväkirjojen avulla.

Esitelmä käsittelee lyhyesti Tutkivan käytännön periaatteita ja sitä, kuinka näitä sovellettiin tässä, samanaikaisesti sekä oppimista että ja akateemista tutkimusta palvelevassa kurssiympäristössä. Hankkeessa syntyi audiovisuaalisia ja tekstiaineistoja, joista viimeksi mainituista on tähän mennessä ehditty tehdä laadullista analyysiä. Esitelmässä tarkastellaan reflektiopäiväkirjoihin pohjaavia ensimmäisiä tutkimustuloksia, joita analysoitiin sen selvittämiseksi, miten osallistujat kokivat kielitietoisuutensa ja siihen liittyvän osaamisen kasvaneen Tutkivaan käytäntöön pohjaavissa yhteistoiminnallisissa kohtaamisissa.

Hanks, J. 2017. Exploratory Practice in Language Teaching. Puzzling about principles and practices. Research and Practice in Applied Linguistics. London: Palgrave Macmillan.

Hanks, J. 2019. From research-as-practice to exploratory practice-as-research in language teaching and beyond. Language Teaching 52, 143-187.

Korhonen, T. 2010. Kielenoppijan autonomiasta kieliautonomiaan. Kieli, koulutus ja yhteiskunta, 1(3). Saatavilla: <https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-toukokuu-2010/kielenoppijan-autonomiasta-kieliautonomiaan>

Preston, D. R. 2011. The power of language regard: Discrimination, classification, comprehension, and production. (Special issue II, 2011) Dialectologia s. 9-33.

Leo Will, University of Giessen

Esa Penttinen, University of Helsinki

Exploring university students' perceptions of seminars and lectures

This exploratory study asks students in language teacher education programs about their perceptions of seminars with an emphasis on courses “in which you have learned a lot or have gained particularly valuable insights, or which have otherwise made a very positive impact on you”. The students are asked to select only one seminar or lecture and then elaborate in detail on the elements which have made it such an impactful event. Very little guidance is given to the participants so as not to limit the possible scope of answers. The methodology employed combines elements of grounded theory, narrative inquiry and phenomenological research (Connelly/Clandinin 1991; Willis 1991; van Manen 2007; Schäßter/Schicke 2009; Barkhuizen 2017). The sampling strategy aims at maximum variation. To that end students from two countries, Finland and Germany, are interrogated. The interest does not lie in a comparison of the two countries but in the discovery of general phenomena which are reported as leading to impactful experiences in university settings. What is more, the participants have collectively been exposed to a vast array of teaching faculty, teaching methods, academic content, etc. Any and all of these factors may emerge as subjectively impactful.

Recently, a study gained media attention claiming that university students are poor judges of their own learning (Deslauriers et al. 2019). Physics students were divided into two groups of which one was taught through lectures and the other one through largely interactive seminars. The former group scored significantly lower on a post-test, yet these participants reported a higher “feeling of learning” (FOL) than those in the active learning setting. The study at hand is thus embedded in a larger context. In the humanities, and particularly in teacher education, many courses do not primarily aim at the imparting of declarative knowledge. Learning is – at least in part – conceptualized differently than in the abovementioned study. Future teachers' FOL may therefore differ from science students' FOL.

TYÖPAJAT – WORKSHOPS

Piia Mikkola, Vaasan yliopisto
Ulla Tiirilä, Kotimaisten kielten keskus

Työelämän kielen teemaverkoston työpaja:

Digitalisaatio, kotouttaminen ja liikkuvat työntekijät – työelämän trendit menetelmähaasteiden ja soveltamismahdollisuuksien näkökulmasta

Työpajassa pohditaan sitä, mitkä ovat tämän päivän työelämän keskeisiä trendejä tai muutoksukkuja ja miten kielentutkimus voi lähestyä niitä. Työpajan esitelmissä huomio kohdistuu jonkin ajankohtaisen työelämätrendin tutkimukseen, kuten kotouttamiskoulutukseen, digitalisaatioon ja ns. liikkuviin työntekijöihin.

Trendejä tarkastellaan monenlaisissa työelämäkonteksteissa. Lingvistit voivat tarjota uudenlaista perspektiiviä esimerkiksi koulutukseen, ohjaukseen, opettamiseen, tieto- ja asiantuntijatyöhön, digitaaliseen asiakaspalveluun tai työelämän uudensuuntaamiseen ja konsultointipalveluihin.

Esitelmissä käydään läpi kielitieteeseen pohjautuvia näkökulmia ja ratkaisuja nykytyöelämän muutoksukkuihin. Niissä pohditaan, millaisia uudenlaisia menetelmiä (tai menetelmällisiä yhdistelmiä) muutoksukkujen tavoittaminen ja analysoiminen kielentutkijoilta edellyttää. Uudensuuntaamisella menetelmällisillä ratkaisuilla viitataan erilaisten lähestymistapojen yhdistämiseen (esimerkiksi kielentutkimuksen yhdistäminen taiteentutkimukseen) tai siihen, miten jonkin olemassa olevan menetelmän rajoja venytetään ja sitä kuljetetaan uuteen suuntaan.

Pajassa tarkastellaan myös sitä, miten tutkimuksen tuloksia voidaan soveltaa ja levittää, viedä maailmalle: työelämän kielen tutkimuksella voikin olla korostuneesti pyrkimyksiä sovellettavuuteen ja vaikuttamiseen. Tietty käytännönläheisyys voi muodostua jo tutkimusasetelmista, joissa kumppanina on työelämän toimijoita. Esimerkiksi toimintatutkimuksessa ja etnografisissa tutkimuksissa yhteistyö ja -toiminta voi olla varsin tiivistä. Myös aineistoihin pääsyn edellytyksenä voivat olla tutkimuskohteille tarjotut kehitys- ja koulutusideat: joskus tutkimustuloksista tehdään organisaatioille erikseen yleistajuinen kehittämisideoita sisältävä versio.

Työpajassa pohditaankin tutkimustulosten soveltamista ja yleistajuistamista ja niihin liittyviä pedagogisia pohdintoja. Miten tutkimustuloksista kerrotaan aineistoa luovuttaneille organisaatioille ja muille toimijoille, jotka harvoin ovat kielitieteen asiantuntijoita? Miten jalkautetaan tuloksia, joissa yleensä tulee esille varsin hienovaraisia ja tiedostamattomia kielenkäytön mekanismeja? Mitä halutaan jalkauttaa, mitä ei ja miksi?

Joskus tavoitteena on yhteiskunnallinen vaikuttaminen. Saatetaan esimerkiksi tavoitella yleisempiä ja laajempia muutoksia työelämän käytännöissä ja niihin liittyvissä ohjausmekanismeissa, kuten opetussuunnitelmissa tai lainsäädännössä (ks. esim. Hyvän virkakielen toimintaohjelma 2014). Millaisia menetelmiä ja strategioita tässä vaikuttamisessa on otettu käyttöön?

Työpajan esitelmät:

Piia Mikkola, Vaasan yliopisto

Riikka Nissi, Vaasan yliopisto

Kielentutkimuksen näkökulmia hybridien taiteilija-kehittäjien työkäytänteisiin

Yksi nykytyöelämän keskeinen trendi on pätkätyöläisyyden lisääntyminen pitkien, yhtäjaksoisten työsuhteiden kustannuksella. Monet työntekijät joutuvat pohtimaan, miten he pystyvät hyödyntämään koulutustaan ja osaamistaan uudenaikaisissa työtehtävissä ja työympäristöissä. Tässä esitelmässä tarkastelemme yhden tapausesimerkin valossa hybridien työntekijöiden, taiteilija-kehittäjien, työskentelyä organisaatiokontekstissa, perinteisen taidekentän ulkopuolella. Viittaamme tällaisella työskentelyllä erilaisiin taiteellisiin interventioihin: taiteilija kutsutaan esimerkiksi kouluttajaksi työhyvinvointipäivään tai henkilöstökoulutukseen. Samalla taiteilijoiden työhön on alkanut kytkeytyä uudenlaista kaupallista logiikkaa. Taiteilijoiden pitää markkinoida palveluitaan erilaisille yleisöille – myös niille, joita oudoksuttaa taiteen tuominen taideinstituution ulkopuolisiin ympäristöihin (ks. Onnismaa 2018).

Aineistomme on lähtöisin laajemmasta tutkimushankkeesta, jossa tarkastellaan hybridien taiteilija-kehittäjien palvelutuotantoa. Tämän esitelmän aineisto on peräisin suurehkon työpaikkaorganisaation henkilöstökoulutuksesta, jossa performanssitaiteilija ohjaa koulutettaville teatterimetodia soveltavan, kehollista ilmaisu sisältävän harjoituksen. Keskitymme analysoimaan taiteilijan vuoroista puheen ja toiminnan sisältämiä myynnillisiä elementtejä: sitä, miten taiteilija asettaa palvelunsa tarjolle tilanteen ja vastaanottajaryhmän edellyttämällä tavalla. Tavoitteemme on selvittää, millaista vuorovaikutuksellista osaamista ja sosiaalisen tilanteen lukutaitoa kouluttajan roolissa toimivalta taiteilijalta edellytetään. Sovellamme tutkimuksessa multimodaalisen keskusteluanalyysin käsitteistöä ja erityisesti vuoron muotoilun käsitettä.

Osoitamme, että taiteilija työskentelee aktiivisesti koko harjoittelun ajan esittääkseen tarjoamansa konseptin ja itse harjoittelun myönteisessä valossa – ”myydäkseen” sen yleisölleen. Taiteilijan on kuitenkin myös kyettävä lukemaan, tulkitsemaan ja uudelleenmäärittelemään tilannetta hetki hetkeltä.

Tutkimuksemme valottaa organisaatiokontekstissa tapahtuvan taidepohjaisen työskentelyn kielellisiä, kehollisia ja vuorovaikutuksellisia ulottuvuuksia aikaisempaa yksityiskohtaisemmalla tavalla (vrt. kuitenkin Lilja (tekeillä) koskien ohjaamistilanteita sosiaalisessa sirkuksessa). Yleisemmällä tasolla

tutkimuksemme lisää ymmärrystä työelämän murroksesta, jossa yksittäisten henkilöiden on löydettävä uudenlaisia näkökulmia omaan asiantuntemukseensa. Esitelmän lopussa pohdimme yleisemmin sitä, millaisin menetelmin hybridien taiteilija-kehittäjien työskentelytapoja on mahdollista lähestyä tutkimushankkeessamme.

Lilja, N. ym. (tekeillä). Heittoja ja koppeja – Ohjaamista, osallistumista ja oppimista sosiaalisen sirkuksen vuorovaikutuksessa. – Nissi, R. ym. (toim.) Kohtaamisia kentällä: Soveltava keskustelututkimus ammatillisissa konteksteissa.

Onnismaa, J. (2018). Outouden tuojat: Taide- ja hyvinvointityön yhdistäminen. *Työelämän tutkimus* 16(2), 133–144.

Marjut Männistö, Vaasan yliopisto

”Minäkin olin iloinen, mutta en sanonut heti kyllä” – viestintätaidot, autonomia ja valta osallisuuskokemuksen rakentajina työelämäjaksolla

Keskityn esitelmässäni siihen, miten viestintätaidot vaikuttavat osallisuuskokemuksen rakentumiseen suomea toisena kielenä puhuvien korkeasti koulutettujen ulkomaalaistaustaisten työelämäjaksolla. Työelämäjako on osa kotoutumiskoulutusta.

Tavoitteenani on tunnistaa työelämäjaksoson haasteita ja löytää käytänteitä, joilla voidaan tietoisesti edistää viestintätaitojen ja osallisuuskokemuksen kehittymistä. Esitelmässäni kuvaan, mitä ja miten harjoittelijat tekivät itsenäisiä valintoja työelämäjaksoson aikana ja miten he kuvasivat viestintätaitojen roolia osana autonomisuuden, oman tahdon läpiviennin ja vastuunkannon kehittymistä.

Lähestyn viestintätaitojen oppimista ulkomaalaistaustaisten oppijoiden omasta kokemuksesta syntyneen tiedon kautta. Ulkomaalaistaustaiset oppijat ovat elämäänsä ja asemaansa rakentavia aktiivisia toimijoita (ks. Nieminen 2011). Heidän oma kokemuksensa on merkityksellinen, kun arvioidaan viestintätaitojen riittävyttä ja kehitetään kotouttamiskoulutuksen käytänteitä (Suni 2011).

Tutkimusaineisto on kerätty vuosina 2018 ja 2019 kielikeskuksessa. Se koostuu kolmen harjoittelijan puhepäiväkirjoista, nauhoitetuista palautekeskusteluista ja tutkijan etnografisista havainnoista.

Teoreettisena perustana on ajatus, että viestinnän oppiminen on kontekstuaalista ja henkilökohtaista toimintaa, joka edellyttää vaikuttavia kokemuksia ja niiden kriittistä reflektointia. Tutkimuksen analyyttisenä kehiksenä on erityisryhmiä tutkineen Molinin (2004) kehittämä osallisuuden dimensioita kuvaava malli, jossa autonomia ja valta ovat vastapareja.

Alustavat tutkimustulokset tukevat havaintoja siitä, että viestintätaitojen oppimista voidaan kehittää tietoisesti suunnattujen toimintamallien avulla (esim. Immonen ym. 2010). Harjoittelijoiden raportit kuvaavat konkreettisesti, kuinka viestintätaidot mahdollistavat vuorovaikutuksen työpaikalla ja lisäävät

kokemusta automiasta, vallasta ja osallisuudesta. Nämä kokemukset lisäävät oppijan itseluottamusta, johtavat syvempään oppimiseen ja tukevat työllistymistä.

Lähteet:

Immonen, S., Nguyen, T. P., & Lahenius, K. (2010). Monikulttuurisuuden yhteistyötaidot pk-yrityksissä. Espoo: Aalto University. <https://aaltodoc.aalto.fi/bitstream/handle/123456789/4851/isbn9789526034089.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Molin, M. (2004). Att vara i särklass – om delaktighet och utanförskap i gymnasiesärskolan. Studies from The Swedish Institute for Disability Research No. 11. Linköping: Linköpings Universitet.

Nieminen, S. (2011). Kuulumisen ehdot. Maahanmuuttajasairaanhoitajat, ammattikuntaan sisäänpääsy ja toimijuuden ehdot. Tampere: Acta Universitatis Tamperensis 1616. Tampereen yliopisto.

Suni, M. (2011). Esipuhe. Suomi toisena kielenä työelämässä. Puhe ja kieli 31 (4), 137–138.

Esa Lehtinen, Jyväskylän yliopisto
Elina Salomaa, Jyväskylän yliopisto

Digitaalinen viestintä organisatoristen käytänteiden kontekstissa: Menetelmällisiä haasteita ja sovellusmahdollisuuksia

Aikaisemmissa tutkimuksissa, joissa on tarkasteltu digitaalista viestintää työelämässä, on suurelta osin keskitytty vertailemaan digitaalisen viestinnän ja perinteisemmän viestinnän välisiä eroja. Erityisesti digitaalista vuorovaikutusta on vertailtu kasvokkaiseen vuorovaikutukseen. Kuten mm. Boczkowski ja Orlikowski (2004) aiheellisesti huomauttavat, digitaalinen viestintä ei tosiasiassa kuitenkaan ole irrallaan muusta viestinnästä; pikemminkin digitaaliset käytänteet asettuvat yhdeksi osaksi työelämän käytänteitä. Näin ollen on tarvetta tutkimukselle, jossa digitaalisia käytänteitä tarkastellaan niiden organisatorisessa kontekstissa, osana erilaisten vuorovaikutuskäytänteiden verkostoa.

Tässä esitelmässä esitämme yhden esimerkin digitaalisen alustan käytöstä osana erään organisaation kehittämisprojektia ja pohdimme sen valossa tällaisen tutkimuksen toteuttamiseen ja metodisiin valintoihin liittyviä kysymyksiä. Aineistomme on digitaalisella alustalla olevaa materiaalia ja videonauhoitus kasvokkaisesta kokouksesta, jossa alustaa hyödynnetään. Osoitamme, miten kyseisessä tapauksessa alustalla olevaan materiaaliin sisältyy kyseessä olevan projektin kannalta olennainen tehtävä, jonka suorittamiseen osallistujat orientoivat. Tehtävä suoritetaan hahmottelemalla ensin alustavia ajatuksia paperille ja kirjaamalla sitten lopulliset vastaukset alustalle. Digitaalisen alustan aineisto toimii siis aloitteena, johon osallistujat vastaavat kompleksisella tavalla. Toisaalta osa alustan mahdollisuuksista jätetään hyödyntämättä. Näyttäisi esimerkiksi siltä, että alustalle jätettyihin vastauksiin orientoitutaan ”tallentamisen” näkökulmasta, ei niinkään suhteessa niiden jatkokäyttöön ja eteenpäin kehittämiseen. Päähuomiomme tarkastelemastamme tapauksesta on, että digitaalisten

käytänteiden näkökulmasta on olennaista se, miten digitaalisten välineiden käyttö organisoidaan osana työelämän käytänteitä ylipäätään.

Pohdimme esitelmämme lopuksi, millaiset menetelmälliset ratkaisut mahdollistavat digitaalisen viestinnän tarkastelemisen osana organisatorisia käytänteitä ja millaisia haasteita kyseisenlaiseen tutkimukseen liittyy.

Boczkowski, P.J. & Orlikowski, W.J. (2004). Organizational discourse and new media: A practice perspective. Teoksessa: D. Grant, C. Hardy, C. Osrick & L. Putnam (toim.), *The Sage Handbook of Organizational Discourse*. Lontoo: Sage, 359–378.

Ulla Tiirilä, Kotimaisten kielten keskus

Kielitietoa ja -tietoisuutta hallinnon toimijoille: Kotuksen virkakielityön taustoja, periaatteita ja menetelmiä

Kieli muuttuu ja vaihtelee – tietenkin – käyttöyhteyden ja -olosuhteiden raameissa. Tämä koskee myös virkakieleksi kutsuttua kielimuotoa, jonka laadulle hallintolaki (9. §) asettaa tiettyjä vaatimuksia. Nämä vaatimukset eivät useinkaan täyty, ja Kotimaisten kielten keskus (Kotus) toteuttaa lakisääteistä mandaattiaan kielenhuoltoon myös virkakielen parissa.

Kotuksessa on tehty aktiivista työtä virkakielen parantamiseksi jo vuosikymmenten ajan. Työ pohjautuu tutkimukseen ja kokemukseen, ja sitä suuntaavat sekä Kotusta että muita hallinnon toimijoita säätelevät lait.

Virkakielityön painopiste on vuosien varrella muuttunut. Nykyään siinä korostuu yhä vahvemmin ennalta ehkäiseminen sekä vaikuttaminen kielitiedon saatavuuteen, kielenkäytön olosuhteisiin ja tekstien tekemisen organisoimiseen. Kieltä pyritään kehittämään siellä, missä hallintoa muutenkin kehitetään. Toisaalta pyritään tavoittamaan suuria yleisjoukkoja esimerkiksi verkkomateriaaleja tarjoamalla.

Esitelmässäni kerron, millaisia periaatteita ja tavoitteita työllä on ja millaisia keinoja ja strategioita siinä käytetään. Mihin työ kohdistetaan, kun voimavarat ovat vähäiset, mutta työmaa valtaisa? Millä tavalla tehdään yhteistyötä muiden alojen asiantuntijoiden kanssa? Työ perustuu yleistajuistamiseen: onko tällä pelkästään myönteisiä seurauksia?

Kirjallisuutta

Laaksonen, Marianne 2015: Vuosi virkakielikampanjaa. Kielikello 3/2015.

Laaksonen, Marianne 2019: Hyvän virkakielen oppia verkossa. Virallinen lehti 5.3.2019.

Opetus- ja kulttuuriministeriö 2014: Hyvän virkakielen toimintaohjelma.

Piehl, Aino 2011: Kotus kysyi, puolueet vastasivat – virkakielen parantaminen hallitusohjelmaan. Kielikello 1/2011.

Piehl, Aino & Viertiö, Annastiina 2015: Tavoitteena hyvät tekstit – koulutusta ja virkakielenhuoltoa. Kielikello 2/2015.

Tiililä, Ulla 2018: Virkakielityön periaatteet: työtä kielen parissa ihmisten hyväksi.

Maria Frick, University of Oulu

Linguistic and bodily involvement in multicultural interactions

In this workshop, we examine linguistically asymmetric, multicultural interactions involving migrants and native Finnish speakers. Migrants' possibilities to use their native languages are limited in Finnish society, which leads to linguistic asymmetries in their everyday interactions. Earlier studies show that combining different linguistic and bodily resources may help strengthen one's involvement in everyday face-to-face interactions, which, in turn, form the basis of society at large. The workshop brings together

1. Conversation analytic studies of video recorded interactional situations that how people's use of different languages (multilingualism) intertwines with touch, gaze and other bodily means (multimodality); and
2. Discourse analytic and interactional sociolinguistic studies of interviews revealing ideologies and concurrent ways of speaking which influence migrants' social involvement.

By using two methodologies we can examine both how people interact in real life situations and what their thoughts and underlying ideologies are regarding those interactions. The workshop is the kick-off event for Academy of Finland project Linguistic and bodily involvement in multicultural interactions (LinBo-Invo). Presentations in the workshop are work in progress, presenting preliminary findings and plans for upcoming research.

Presentations:

Maria Frick, University of Oulu

Ivana Leinonen, University of Oulu

Katriina Rantala, University of Oulu

Methodological turns in the study of multicultural interactions. Introduction to the workshop.

This paper gives an overview of the 40 year history of conversation analytic studies of multilingual interactions and addresses the current situation, especially regarding applications of multimodal analysis in the study of multilingual practices. By multilingual practices we mean the use of more than one language in an interactional event – practices that are known in the literature as codeswitching, code-mixing, translanguaging etc. Multimodal conversation analysis encompasses both verbal and bodily actions in an interaction. In the past years, researchers of multilingual practices have increasingly started to consider gaze, gestures, body posture and other bodily actions. Multimodal analysis gives a

fuller picture of how speakers' hybrid linguistic resources are imbricated with bodily resources in interaction (see, e.g., Mondada 2012; Markaki & al. 2013; Leinonen, in prep.). Current research questions include:

1. Are some combinations of a multilingual practice and embodied action recurrent or even conventionalized?
2. What do people achieve (interactionally and interpersonally) by combining multilingual practices with embodied actions?

Examples of video-recorded face-to-face interactions in multicultural settings show 1. instantiations of potentially conventionalized combinations of a verbal utterance and a gesture or bodily enactment; 2. the solving of an interactional problem using multilingual and embodied means. The conversation analytic findings are supported by interview data showing: 3. accounts of how people use multilingual and embodied resources in order to manage interactional problems; 4. examples of linguistic attitudes that may potentially have an affect on how people see themselves as language users and members of the society.

References:

Leinonen, in prep.: Multimodal resources and L1 insertions as a part of word searches in everyday ELF interactions.

Markaki, Merlino, Mondada, Oloff & Traverso 2013: Multilingual practices in professional settings. Keeping the delicate balance between progressivity and intersubjectivity.

Mondada 2012. The dynamics of embodied participation and language choice in multilingual meetings.

Ivana Leinonen, University of Oulu
Katriina Rantala, University of Oulu

Multimodal speaking and learning: Exploring bodily practices in casual intercultural interactions and educational contexts

In this presentation, we will shortly introduce our ongoing studies which explore bodily practices in different contexts. Leinonen focuses on the interplay of bodily and multilingual practices in casual, friendly interactions held in English as lingua franca. The study draws on 12 hours of video recordings of conversations among friends whose native languages are Finnish, Czech and Slovak. Even though English is the language apparent on the surface, participants recurrently draw on their multilingual repertoires to achieve different communicative goals. Using multimodal conversation analysis as a method, the study explores how participants in these linguistically asymmetrical conversations utilize and combine multiple multimodal resources (such as talk, gesture, gaze and prosody) when they insert a word in their L1 or L2 (other than English).

Drawing on the framework of conversation analysis and construction grammar, Rantala studies requests which are produced verbally and bodily by Finnish L2-learners in classroom exercises. The data of this study consists of about 3,5 hours of video recordings in which learners are taking part in different shopping exercises and producing requests for concrete objects. A request may be a mundane action; however, it can be problematic for language learners as making a request sets an obligation to a recipient to act in a certain way and a learner's knowledge of pragmatic conventions may be limited. Rantala focuses on how verbalizations and bodily actions are used and combined in requests, and on the possibility of these combinations to form a conventionalized multimodal grammatical construction.

Kaarina Mononen, University of Helsinki

Languages mixed – ideas about multilingual practices reported in an interview

The paper discusses experiences on mixing languages as reported by interviewees. It sheds light on the ideologies that informants have about their language practices, focusing on descriptions of situations, in which different linguistic resources are used. In addition, remarks on the other people's language use is examined.

The data are collected in the project Hundred Finnish Linguistic Biographies. In the project, cirka one hundred Finnish people with different backgrounds were interviewed orally about their linguistic history and current language practices and perceptions. The current paper utilizes discourse analytical tools relying on qualitative content analysis of the interview data. The interactional context is taken into account.

The preliminary findings show how interviewees relate language mixing practices to the wider context and to their own linguistic repertoire. For instance, one participant uses some Finnish words with her Vietnamese speaking parents, and describes this as concession. Another person with an immigrant background reports using Turkmen, English and Finnish with his friend; while living in Finland he has a desire to learn more Finnish and this kind of mixing of languages is a way forward. A person with Finnish speaking background reports using English words as a natural part of his gaming activities and otherwise with his friends. The paper discusses the context and background of the speakers and what kind of ideals can be found behind the reported behaviour.

Liisa-Maria Lehto, University of Oulu

Language and involvement in discourses - preliminary findings in pair conversation data

Migration is a multi-faceted phenomenon in today's world, and the term migrant has, at the same time, become opaque (Vertovec 2007). As migrants have varying backgrounds and motivations, multiple

language and social issues are brought up in the societies. This study contributes to the discussion on unequal involvement in the Finnish society and the aim is to reveal how involvement is constructed via discourses.

Language is determined by social structure but at the same time it has an ability to change and reshape the social structure (Wodak & Meyer 2016). Ways of talking about language and everyday linguistic life reveals discourses on language and language users, as well as, ideologies behind them. These discourses and ideologies reflect different aspects of which social involvement is constructed via language. As discourses have also the power to create and reconstruct reality (Fairclough 1989), they influence the migrants' involvement in the society.

In this paper, I discuss the discourses found on two pair conversations that were video recorded in Oulu in the spring of 2019. I make preliminary remarks on the discourses using Fairclough's model of critical discourse analysis (Fairclough 1989). Later, more data will be collected and analyzed by using methods of corpus assisted discourse studies (Partington et al. 2013).

Fairclough, N. 1989: *Language and Power*. London: Longman.

Partington, A. – Duguid, A. – Taylor, C. 2013: *Patterns and Meanings in Discourse. Theory and Practice in Corpus-assisted Discourse Studies (CADS)*. Amsterdam: John Benjamins.

Vertovec, S. 2007: Super-diversity and Its Implications. – *Ethnic and Racial Studies* 30 (6), 1024–1054.

Wodak, R. – Meyer, M. 2016 [2001]: *Critical Discourse Studies: History, Agenda, Theory and Methodology*. – Ruth Wodak & Michael Meyer (eds.), *Methods of Critical Discourse Studies*, 1–22. London: Sage.

Puhe ja puheentutkimus

Työpajan järjestää Puheen ja puheentutkimuksen teemaverkosto, Pekka Lintunen, Tommi Nieminen & Minnaleena Toivola

Puheen ja puheentutkimuksen -teemaverkosto toimii aktiivisesti AFinLAN alaisuudessa. Tästä esimerkkinä on teemaverkoston toimittama monikielinen AFinLA-e-teemanumero (Kuronen, Lintunen & Nieminen 2017a), joka antaa hyvän kokonaiskuvan suullisen kielitaidon tutkimuksen nykytuulista. Julkaisussa todetaan, että suomalaisissa tutkimuksissa on keskitytty enemmän suullisen kielitaidon ja ääntämisen oppimiseen ja arviointiin kuin sen opettamiseen ja opetusmenetelmien tutkimiseen (Kuronen, Lintunen & Nieminen 2017b). On siis syytä kannustaa suomalaisia tutkijoita tutkimaan aktiivisesti suullista kielitaitoa ja ääntämistä eri näkökulmista ja muistaa tutkimusten pedagogiset sovellusmahdollisuudet.

AFinLAN Puheen ja puheen -tutkimuksen teemaverkosto tarjoaa vuosittain AFinLAN syysseminaarissa yhteisen foorumin, jolla voi tuoda esiin eri näkemyksiä ja uusia tutkimustuloksia puhutusta kielestä. Tämän vuoden syysseminaarissa työpajamme keskittyy Suomessa tehtyyn uusimpaan tutkimukseen suullisen kielitaidon ja ääntämisen oppimisesta ja opettamisesta ja osoittaa, kuinka Suomessa tehdään aktiivista tutkimusta eri kohdekielten ääntämisen oppimisesta. Työpaja tarjoaa samalla verkostoitumismahdollisuuden aihepiirin parissa työskenteleville tutkijoille.

Lähteet:

Kuronen, M., Lintunen, P. & Nieminen, T. (toim.) 2017a. Näkökulmia toisen kielen puheeseen. Insights into Second Language Speech. AFinLA-e nro 10.

Kuronen, M., Lintunen, P. & Nieminen, T. 2017b. Suullisen kielitaidon ja ääntämisen tutkimuksesta soveltavan kielentutkimuksen alalla Suomessa. AFinLA-e nro 10, 3-17.

Esitelmät:

Henna Heinonen, Jyväskylän yliopisto

Maria Kautonen, Jyväskylän yliopisto

L2-ruotsin lausepainon sanallinen kuvaaminen

Kiinnostus ääntämisenoppimista kohtaan on kasvanut. Silti ääntämisen opetus- ja arviointimenetelmissä koetaan edelleen puutteita, eivätkä esimerkiksi prosodiset piirteet tunnu saavan kieltenopetuksessa jalansijaa (Tergujeff 2013). Kuitenkin prosodian, erityisesti lausepainon onnistuminen, on kuulijahavainnon kannalta keskeistä (Kautonen 2019, Heinonen 2018, Kuronen &

Tergujeff 2017). Siksi lauseprosodiaa on tärkeää pystyä kuvailemaan tarkemmin opetuksessa ja tutkimuksessa.

Tässä tutkimuksessa tarkastelemme lausepainon sanallista kuvaamista ääntämisen arvioinnissa. Aineistona on ruotsin ääntämisen asiantuntijoiden (n=4) sekä suomen- ja ruotsinkielisten yliopisto-opiskelijoiden (n=18) antamat arviot suomenkielisten lukiolaisten ja aikuisten ääntämisestä ruotsista lukupuhunnassa ja vapaassa puheessa. Äänteellisten ja prosodisten piirteiden onnistumista arvioitiin asteikolla 1 (heikko) – 5 (erinomainen) sekä omin sanoin. Tässä esitelmässä keskitymme lausepainolle annettujen numeeristen arvioiden ja sanallisten kuvausten väliseen yhteyteen.

Tutkimuksessa tarkastelemme,

- 1) millaisilla sanavalinnoilla kuulijat kuvaavat lausepainoa,
- 2) millaisia eroja eri arvion saaneiden kuvausten välillä on,
- 3) millaisia eroja asiantuntijoiden ja opiskelijakuulijoiden kuvausten välillä on sekä
- 4) millaisia eroja suomenkielisten ja ruotsinkielisten kuulijoiden kuvausten välillä on.

Tulokset osoittavat, että tyypilliset lausepainon kuvaukset keskittyvät erilaisiin virhekategoriioihin ja poikkeaviin ääntämyksiin. Heikommiksi arvioituja lausepainoja kuvataan monin tavoin puutteellisiksi ja liian usein esiintyviksi, kun taas korkeampia arvioita kuvataan myös onnistumisten ja vain ajoittaisten puutteiden kautta. Eri arvioijaryhmien välillä havaittiin myös eroja.

Monet opettajat ja tutkijat kokevat ääntämisen arvioinnin hankalaksi. Tutkimustulokset antavatkin uutta ja ymmärrettävää tietoa siitä, mitä pidetään hyvänä tai huonona lausepainona. Tutkimus yhdistää soveltavan kielentutkimuksen ja kieltenopetuksen ajankohtaisia kysymyksiä, ja tutkimustulosta voidaan hyödyntää ääntämisen arvioinnin ohjenuorana.

Lähteet:

Heinonen, H. (2018). Uttalsfärdigheter och begriplighet i finskspråkiga gymnasisters L2-svenska. Nordica Helsingiensis (No. 53). Helsingfors universitet.

Kautonen, M. (2019). Finskspråkiga inlärares uttal av finlandssvenska i fritt tal på olika färdighetsnivåer. JYU dissertations.

Kuronen, M., & Tergujeff, E. (2017). L1 listeners' perception of L2 pronunciation: effect of prosody on accentedness ratings in Swedish. AFinLA-e: Soveltavan kielitieteen tutkimuksia, (10), 214-233.

Tergujeff, E. (2013). English pronunciation teaching in Finland. Jyväskylä studies in humanities, (207).

Antti Saloranta, Turun yliopisto
Leena Maria Heikkola, Åbo Akademi

Ovatko suomenoppijan ymmärrettävyys ja intonaatio yhteydessä?

Tausta ja tavoitteet: Ymmärrettävyys, eli kuinka hyvin kuuliija ymmärtää toisen kielen puhujaa, on käyttökelpoinen tapa arvioida toisen kielen ääntämistä (Derwing & Munro, 1995). Tutkimuksessa on osoitettu, että intonaatio vaikuttaa toisena kielenä puhutun suomen ymmärrettävyyteen (Kuronen, 2016), mutta tutkimusta aiheesta on toistaiseksi vähän ja se on toistaiseksi keskittynyt vain muutaman kielen puhujiin (ruotsi, Kuronen, 2016; thai, Nikonen, 2012; venäjä, Toivola, 2011). Tässä tutkimuksessa tarkastellaan, kuinka ymmärrettävyys ja intonaatio kehittyvät kahden suomen kielen kurssin aikana, ja kuinka intonaatio on yhteydessä ymmärrettävyyteen.

Menetelmät: Kahden suomen kielen intensiivikurssin 70 opiskelijaa testattiin kurssien alussa ja lopussa. Opiskelijat lukivat ääneen 60 lausetta, jotka nauhoitettiin. Alku- ja lopputestissä käytettiin samoja lauseita, mutta niiden esitysjärjestys oli satunnaistettu eri testeihin. Äidinkielliset suomenkieliset testataan syyskuun 2019 aikana.

Kirjoittajat arvioivat opiskelijoiden ja verrokeiden intonaatiota 9-asteisella Likert-asteikolla (vrt., Munro & Derwing, 1995). Lisäksi intonaatioita tarkastellaan ja vertaillaan ryhmittäin akustisesti Praat-ohjelmassa. Suomenkielinen raati arvioi lisäksi tuotettujen lauseiden ymmärrettävyyttä. Ymmärrettävyyden ja intonaation yhteyksiä tarkastellaan tilastollisesti.

Tulokset: Hypoteesimme on, että suomenoppijoiden intonaatio muuttuu äidinkielenomaisemmaksi, ja heidän ääntämisensä muuttuu ymmärrettävämmäksi kurssien aikana. Oletamme myös, että äidinkielenomaisempi intonaatio on yhteydessä korkeampaan ymmärrettävyyteen.

Päätelmät ja implikaatiot: Tulosten perusteella voimme esittää, ovatko suomenoppijoiden intonaatio ja ymmärrettävyys yhteydessä toisiinsa. Lisäksi voimme suositella mahdollisia tapoja opettaa suomen ääntämistä suomenoppijoiden ymmärrettävyyden parantamiseksi.

Lähteet

Kuronen, M. 2016. Uttal av S2-finska med fokus på svenskspråkiga talare. *Puhe ja kieli*, 36:3, pp. 147–174.

Munro, M. J. & Derwing, T. M. 1995. Foreign accent, comprehensibility, and intelligibility in the speech of second language learners. *Language Learning*, 45:1, 73–97.

Nikonen, M. 2012. Kysymysten prosodiaa ja syntaksia. Thainkielisten suomenoppijoiden kysyvät konstruktioit keskustelussa. Pro gradu -tutkielma. Helsingin yliopisto. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201301281669>

Toivola, M. 2011. Vieraan aksentin arviointi ja mittaaminen Suomessa. Väitöskirja. Helsingin yliopisto. Saatavissa: <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-10-7217-8>

Minnaleena Toivola, Helsingin yliopisto
Iiris Jaakkola, Helsingin yliopisto

Suomen ortografian vaikutus englannin sanojen ääntämiseen - tapaustutkimus alakouluikäisillä

Ortografian vaikutusta suomen oppijoiden englannin ääntämiseen on toistaiseksi tutkittu vähän. On todennäköistä, että fonologisesti läpinäkyvien kirjoitusjärjestelmien natiivit käyttäjät luottavat kielenoppimisessa opittavan kielen ortografiaan enemmän kuin kielten oppijat, joilla oman äidinkielen kirjoitusjärjestelmä on läpinäkymätön (Bassetti, 2008). Läpinäkyvän kielen ortografia voi vaikeuttaa läpinäkymättömän kielen ääntämisen oppimista. Tässä tutkimuksessa selvitimme alakoululaisten englannin ääntämisen kehittymistä kielenoppimissovelluksen avulla. Sovelluksella pelasi 20 alakouluikäistä lasta, jotka opettelivat englannin sanoja sekä verrokkiryhmä. Kaikki pelaajat näkivät opittavan sanan kuvan sekä kuulivat auditiivisen malliääntämisen ja toistivat sen ääneen. Osallistujat oli jaettu kahteen ryhmään, joissa toisessa pelaamisen aikana nähtiin myös sanan kirjoitettu muoto. Verrokkiryhmä ei osallistunut pelaamiseen. Äänitimme puhetta ennen ja jälkeen pelijakson. Vertailimme sanojen ääntämistä auditiivisen mallin mukaan äännettynä sekä luettuna. Tulokset osoittivat, että kuullun mallin mukaan imitointi oli parempaa kaikilla osallistujilla kuin kirjoitetun mallin mukaan ääntäminen.

Bassetti, B. (2008) Orthographic input and second language phonology. In Piske, T. and YoungScholten, M. (eds.), *Input Matters in SLA*. Clevedon, UK: Multilingual Matters (pp. 191-206).

POSTERIT – POSTERS

Leena Kuure, University of Oulu

Netta Iivari, University of Oulu

Tiina Keisanen, University of Oulu

Marianne Kinnula, University of Oulu

Methodological perspectives to studying a digital fabrication project with ninth-graders

Multidisciplinary learning modules have become an established part of basic education in Finland. They serve to provide the pupils with opportunities for linking knowledge and skills in various fields through collaboration in explorative projects. The new national curriculum (NCBE, 2016) highlights the need for integrative instruction that strengthens 21st century skills including critical thinking, collaboration and interaction, creativity, problem solving and meaningful use of tools among others (see Iivari et al., 2017). Fab Labs, the digital fabrication labs of a global network, provide sites for meeting many of these goals. They have arisen as part of the maker movement advancing creative production of artefacts, as well as sharing working processes and products in physical and digital forums (Halverson & Sheridan, 2014; Iivari et al., 2017). This study examines the methodological perspectives and challenges that a research group with participants from the fields of language studies (LS) and human computer interaction (HCI) have met with. The research group shares an interest in studying children's and young people's active participation in everyday life. The special target for the language representants is the nature of multimodal interaction and action while the HCI group examines the role of technology. In the current study, a digital fabrication project that was accomplished at a school with a group of ninth-graders is in focus.

Halverson, E. R., & Sheridan, K. M. (2014). The maker movement in education. *Harvard Educational Review*, 84(4), 495–504. DOI:10.17763/haer.84.4.34j1g68140382063

Iivari, N., Kinnula, M., Molin-Juustila, T., & Kuure, L. (2017). Multiple voices in the maker movement - a nexus analytic literature review of children and making research. *ECIS 2017, 25th European Conference on Information Systems, Guimarães, Portugal, June 5-10, 2017* (pp. 1919–1933). https://aisel.aisnet.org/ecis2017_rp/123

NCBE (2016). National core curriculum for basic education 2014. Helsinki: Finnish National Board of Education.

Leena Kuure, University of Oulu
Maritta Riekkı, University of Oulu
Riikka Tumelius, University of Oulu

Studying complexity and change in the field of language learning, language pedagogy and language teacher education

Our everyday life is characterised by complexity and constant change. Development of technology provides new kinds of affordances for communication, learning, and work. The educational field is expected to prepare future citizens with 21st-century skills, guided by the national curricula (NCBE, 2016). These changes have been ongoing for some time already. In the 90s, there was a boom in technology-adoption in education following the national knowledge strategy (Ministry of Education, 1995). Research has shown that changes are slow and far from straightforward (see e.g., Siljander, 2017). Considering methodological challenges in capturing complex and changing phenomena, diverse approaches involving long-term research of participatory nature have become more popular. Our study explores the challenges in examining complexity and change related to language learning, language pedagogy and language teacher education. This is done extending an earlier literature review on nexus analytic research in the field (Kuure, Riekkı & Tumelius, 2018) to encompass also other approaches applied in recent years to examine changing and complex phenomena.

Kuure, L., Riekkı, M., & Tumelius, R. (2018). Nexus analysis in the study of the changing field of language learning, language pedagogy and language teacher education. *AFinLA-e: Soveltavan Kielitieteen Tutkimuksia*, 11, 71–92. <https://journal.fi/afinla/article/view/69208>

Ministry of Education (1995). *Koulutuksen ja tutkimuksen tietostrategia 1995–1999* [The knowledge strategy of education and research 1995–1999]. Helsinki: Ministry of Education.

NCBE (2016). *National core curriculum for basic education 2014*. Helsinki: Finnish National Board of Education.

Siljander, P. (2017). School in transition. The case of Finland. In P. Siljander, K. Kontio & E. Pikkarainen (Eds.), *Schools in transition: Linking past, present, and future in educational practice* (pp. 191–212). Rotterdam: Sense Publishers.

Maarit Mutta, Turun yliopisto
Saara Hellström, Turun yliopisto
Pauliina Peltonen, Turun yliopisto

LALI-projekti: pedagoginen työkalupakki ja videoarviointityökalu

Turun yliopiston kieli- ja käännöstieteiden laitos osallistuu ERASMUS+ -projektiin Language and literacy learning through art (LALI) (1.11.2017-29.2.2020). LALI-projektin tavoitteena on täydentää opetukseen osallistuvien henkilöiden suomen kielen luku- ja kirjoitustaitoa, kieli- ja kulttuuritietoa sekä digitaalisia taitoja. Poikkitieteellinen LALI-lähestymistapa yhdistää toiminnallisen ja ilmiöpohjaisen oppimisen menetelmiä (Silander 2015) ja taide- ja kulttuurikasvatuksen menetelmiä (Hooper-Greenhill 2000). LALIn kokoamaa pedagogista työkalupakkia, joka sisältää taidetta kielen opetuksessa hyödyntäviä tehtäviä, pilotoitiin työpajoissa 2018-2019 Suomessa, Ranskassa ja Itävallassa, ja kokemukset olivat erittäin positiivisia. Turussa molempiin työpajoihin sisältyi 11 sessiota (8 luokkahuoneessa ja 3 Turun taidemuseossa). Lisäksi LALI on kehittänyt mobiilisovelluksen, joka tukee ja vahvistaa museoissa tapahtuvaa oppimista sekä auttaa osallistujia kehittämään digitaalista osaamistaan (Godwin-Jones 2017).

Työpajojen aikana kerättiin videomateriaalia (yht. 10-15t), joissa kuvattiin monimuotoisia vuorovaikutustilanteita (opettaja-oppilas, oppilas-oppilas ja oppilas-taide-esine). Tässä posteriesityksessä esitellään pedagogista työkalupakkia sekä multimodaalista arviointityökalua, joka pohjaa multimodaaliseen keskusteluanalyysiin (Mondada 2006; ks. myös Waring ym. 2013; Compernelle & Smotrova 2017). Multimodaalinen keskusteluanalyysi mahdollistaa mm. eleiden ja muiden opetusta ja oppimista tukevien resurssien mikroanalyysin.

Posterissa esittelemme siis LALI-projektin pedagogisen työkalupakin valikoimaa suomen kielen opettajille/kouluttajille ja muille aikuisten maahanmuuttajien opetuksen parissa työskenteleville. Multimodaalinen keskusteluanalyysi puolestaan todentaa, miten puhe ja eleet, taululle kirjoittaminen sekä uusien sanojen kuvien etsiminen verkossa synkronisoituvat ja tukevat uuden sanaston ja/tai kielioppiasian ymmärtämistä.

Lähteet

Van Compernelle, R. A. & T. Smotrova. 2017. Gesture, meaning, and thinking-for-teaching in unplanned vocabulary explanations. *Classroom Discourse* 8 (3): 194–213.

Godwin-Jones, R. 2017. Smartphones and language learning. *Language Learning & Technology* 21(2), 3–17.

Hooper-Greenhill, E. 2000. *Museums and the interpretation of visual culture*. London: Routledge.

Waring, H. Z. ym. 2013. Explaining vocabulary in the second language classroom: A conversation analytic account. *Learning, Culture and Social Interaction* 2: 249–264.

Mondada, L. 2006. Video recordings as the reflexive preservation-configuration of phenomenal features for analysis. Teoksessa H. Knoblauch ym. (toim.) *Video analysis. Methodology and methods. Qualitative audio-visual data analysis*. Bern: Lang, 51–68.

Silander, P. 2015. *Phenomenal education: Phenomenon-based learning*. <http://www.phenomenaleducation.info/phenomenon-based-learning.html>.

Avainsanat: Interaktio, multimodaalinen keskusteluanalyysi, pedagoginen työkalupakki, suomi toisena kielenä (S2), taide

Heli Paulasto, Itä-Suomen yliopisto

Kehollinen osallisuus ja monikielinen neuvottelu yhteisötaidekontekstissa

Posterissa käsitellään joensuulaisen Able Art Group II –yhteisötaideryhmän tanssiharjoitusta kielellisen neuvottelun ja kehollisuuden näkökulmista. Analyysi on osa etnografista, osallistuvan havainnoinnin menetelmin toteutettua tutkimusta: ryhmään osallistuvat kielentutkija ja taiteensosiologi tanssivat ja esiintyivät yhteisön täysipainoisina jäseninä. Tanssijuus paitsi tuo tutkijalle omakohtaista kehollista ja sosiaalista tietoa yhteisön toiminnasta, se muokkaa yhteisöä kokonaisuudessaan ja vaikuttaa tutkimustulosten muotoutumiseen (Hoppu 2014). Ryhmä kokoontui säännöllisesti vuoden 2017 ajan ja siihen kuului kielellisiltä ja sosioekonomisilta taustoiltaan erilaisia ja eri-ikäisiä, liikunta- tai aistivammaisia sekä vammattomia tanssin harrastajia ja ammattilaisia. Englantia käytettiin yleisimpänä yhteisenä kielenä, mutta osallistujien englannin taitotasojen suuret erot johtivat usein tilanteeseen kääntämiseen sekä muihin monikielisiin vuorovaikutusstrategioihin.

Posteriesitys fokusoi pienryhmän videoituun neuvotteluun itsenäisesti toteutettavan tanssiharjoituksen aikana. Tanssiharjoitus on kehollista vuoropuhelua ja yhteistyötä, mutta suunnitteluvaihe edellyttää myös keskustelua liikesarjoista. Pienryhmän neljästä jäsenestä kaksi on maahanmuuttajataustaisia, yksi on pyörätuolilla liikkuva suomalainen ja neljäntenä olen minä, kielentutkija. Harjoituksen liikkeiden ideoijina kaikki ovat tasa-arvoisessa asemassa, mutta jäsenten kielelliset resurssit ovat hyvin epäsymmetriset, minkä vuoksi he omaksuvat neuvottelussa erilaisia tilanteisia identiteettejä ja episteemisiä positioita (ks. esim. Antaki 2013, Heritage 2012). Vuorovaikutusta tarkastellaan osin multimodaalisen keskustelunanalyysin keinoin. Neuvottelun kohteena ovat erityisesti tanssijoiden kielen ja kehon rajoitteet ja niiden ylittäminen sekä luovan itseilmaisun suhde normatiivisuuteen. Tutkimus luo näin silmäyksen yhteisötaiteen tavoitteisiin yksityiskohtaisen, konkreettisen neuvottelutilanteen valossa.

Posteriesitys pyrkii myös venyttämään akateemisen julkaisemisen konventioita: posterikierroksella yleisö pyydetään mukaan luomaan vastaavanlainen, yksinkertaistettu tanssiharjoitus pienissä ryhmissä ja eläytymään siihen omakohtaisena kehollisena ja sosiaalisena kokemuksena.

Lähteitä

Antaki, C. 2013. Conversation analysis and identity in interaction. In C. A. Chapelle (ed.) *The encyclopedia of applied linguistics*. Oxford: Wiley-Blackwell, 1–5.

Heritage, J. 2012. The epistemic engine: sequence organization and territories of knowledge. *Research on Language & Social Interaction* 45:1, 30-52.

Hoppu, P. 2014. Etnografia, historia ja tanssi. – H. Järvinen & L. Rouhiainen (toim.), *Tanssiva tutkimus: Tanssintutkimuksen menetelmiä ja lähestymistapoja*. Taideyliopiston julkaisusarja Nivel 03. Taideyliopiston Teatterikorkeakoulu. <https://nivel.teak.fi/tanssiva-tutkimus/>

Pauliina Peltonen, Turun yliopisto
Lealan johtoryhmän jäsenet

Turun yliopiston Kielen oppimisen tutkimuskeskus Leala

Posterissa esittelemme Turun yliopistoon (TY) perustettua uutta Kielen oppimisen tutkimuskeskus Lealaa. Keskuksessa tehdään monitieteistä- ja monikielistä kielen oppimista koskevaa tutkimusta, jossa hyödynnetään laaja-alaisesti erilaisia aineistoja ja tutkimusmenetelmiä. Erityisenä vahvuusalueena on monikielinen kielen oppiminen (L1/L2/L3/L4) ja mukana on tutkijoita useista eri kieliaineista (englanti, espanja, italia, ranska, romania, ruotsi, saksa, suomi ja venäjä). Lisäksi keskuksen tutkimuksen painopistealueita ovat muun muassa suullisen kielitaidon oppiminen, oppijoiden kielitaidon sujuvuus, kirjoitetun kielen oppiminen, kieliopin ja sanaston tutkimus, uudet kielenoppimisympäristöt ja kielen opettajan asiantuntijuus.

Keskus järjestää kielen oppimista käsitteleviä esitelmiä, luentoja, seminaareja, työpajoja ja muita tieteellisiä tapahtumia. Se tukee korkeatasoista tieteellistä julkaisemista esimerkiksi järjestämällä tutkijoille verkostoitumismahdollisuuksia kirjoitustyöpajoissa. Keskus toimii yhteistyössä muun muassa TY:n Kieli- ja käännöstieteiden tohtoriohjelma Utulingin ja valtakunnallisen Kielentutkimuksen tohtorikoulutusverkosto Langnetin kanssa. Keskus tekee mielellään yhteistyötä myös muiden kielen oppimisen alan yksiköiden ja organisaatioiden kanssa Suomessa ja kansainvälisesti.

Lisätietoa Lealan johtoryhmästä, hankkeista ja ajankohtaisista tapahtumista on saatavilla keskuksen verkkosivuilta: <https://sites.utu.fi/kielen-oppimisen-tutkimuskeskus/>.

Tanja Seppälä, Jyväskylän yliopisto

Suomen kielen taitotasot kotoutumiskoulutuksen päättövaiheessa

Maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksen oppimistuloksia pidetään heikkoina, sillä vain osa saavuttaa opetussuunnitelman perusteiden kielitaitotavoitteen (OECD 2018; OKM 2017). Sen vuoksi kotoutumiskoulutusta on kritisoitu ja pyritään uudistamaan. Kotoutumiskoulutus on merkittävä integroitumis- ja kielenoppimisväylä, sillä valtaosa aikuisista maahanmuuttajista osallistuu siihen ja valtio budjetoii siihen valtavasti rahaa. Kotoutumiskoulutuksen tuloksia on sivuttu muun muassa työvoimaviranomaisten raporteissa, mutta sen vaikuttavuutta kokonaisuutena on kuitenkin tutkittu melko vähän (ks. Pöyhönen ym. 2019: 270).

Selvitän tekeillä olevassa väitöstutkimuksessani, mikä on maahanmuuttajien kotoutumiskoulutuksessa saavuttama suomen kielen taitotaso ja mitkä oppijoihin liittyvät taustatekijät (mm. ikä, koulutustausta, äidinkieli) vaikuttavat siihen. Tarkastelen tutkimuksessani myös, missä maahanmuuttajat ovat koulutuksen päättymisen jälkeen: jatkokoulutuksessa, työelämässä, jossain työvoimaviranomaisen toiminnassa vai työttöminä. Tavoitteeni on ehdottaa tulosten pohjalta, kuinka kotoutumiskoulutusta voisi kehittää.

Tutkimukseni on monitieteinen, sillä sovellan muun muassa kielitieteen, kasvatustieteen sekä koulutuspolitiikan näkökulmia. Teoriataustani on sosiokonstruktivistinen ja sosiokognitiivinen, sillä näen kielen oppimisen toiminnallisena, oppijan ja yhteiskunnan välisenä vuorovaikutusprosessina, jossa oppija on sosiaalinen toimija.

Teen monimenetelmätutkimusta ja kerään aineiston kahdessa vaiheessa. Ensimmäinen vaihe on määrällinen: selvitän, mikä on kotoutumiskoulutuksessa saavutettu suomen kielen taitotaso ja mitkä taustatekijät vaikuttavat siihen. Toisessa, laadullisessa vaiheessa haastattelen ja seuraan yksittäisiä, eritaustaisia kotoutumiskoulutuksen opiskelijoita ja kuvaan heidän oppimispolkuaan muun muassa sisällönanalyysin keinoin. Molemmissa aineistonkeruu-vaiheissa selvitän, mihin opiskelijat siirtyvät kotoutumiskoulutuksen jälkeen.

Posterissa esittelen tutkimukseni lähtökohdat ja ensimmäisen aineistonkeruuvaiheen alustavia tuloksia. Kuvaan kahden pohjoissuomalaisen kotoutumiskoulutusryhmän opiskelijoiden taustatietoja ja heidän saavuttamiaan kielitaitotasoja osa-alueittain (kuullun ymmärtäminen, puhuminen, luetun ymmärtäminen ja kirjoittaminen).

Lähteet

OECD 2018. Working Together: Skills and Labour Market Integration of Immigrants and their Children in Finland. Paris: OEDC Publishing. doi.org.10.1787/9789264305250-en (11.9.2018).

OKM 2017 = Opetus- ja kulttuuriministeriö 2017. Maahanmuuttajien koulutuspolut – kipupisteet ja toimenpide-esitykset II. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:5. <http://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/79439/okm05.pdf> (16.12.2017).

PÖYHÖNEN, SARI – SUNI, MINNA – TARNANEN, MIRJA 2019: Kieli kotouttamispolitiikan ytimessä – aikuiset maahanmuuttajat matkalla työelämään. Taina Saarinen, Pirkko Nuolijärvi, Sari Pöyhönen & Teija Kangasvieri (toim.), Kieli, koulutus, politiikka. Monipaikkaisia käytänteitä ja tulkintoja, s. 257–285. Tampere: Vastapaino.

Outi Veivo, Turun yliopisto
Maarit Mutta, Turun yliopisto

Miltä tuntuu puhua robotin kanssa? – Alakoululaisten ensireaktiot robottiväestöön vierään kielen opetukseen

Sosiaalisia robotteja käytetään monissa eri ympäristöissä. Niitä on hiljattain alettu käyttää myös vierään kielen opetuksessa (Vogt et al., 2019), erityisesti suullisen kielitaidon harjoittamiseen. Keskustelu ennalta ohjelmoituja keskustelurunkoja seuraavan robotin kanssa eroaa kuitenkin huomattavasti ihmisen kanssa keskustelusta. Tässä tutkimuksessa kartoitamme, miten alakouluikäiset lapset suhtautuvat robottiin keskusteltuaan ensimmäistä kertaa robotin kanssa vierään kielen oppitunnilla.

Tutkimusaineistona on 42 videoitua oppimistilannetta, joissa 10 - 13 vuotiaat lapset puhuvat englantia robotin kanssa. Osallistujat ovat yksi- ja kaksikielisiä alakoululaisia viidestä ruotsinkielisestä alakoulusta. Oppimistilanteessa lapset tapasivat Elias-ohjelmistoa käyttävän NAO-robotin pareittain tai kolmen hengen ryhmissä ja kävivät läpi yhden noin 15 minuutin pituisen temaattisen oppitunnin englanniksi. Oppimistilanteen jälkeen siinä mukana ollut opettaja kysyi lapsilta, miltä robotin kanssa keskustelu tuntui.

Tulokset osoittivat, että vaikka robotin kanssa keskustelu oli aika ajoin turhauttavaa, koska keskustelu ei aina edennyt sujuvasti, lasten asenteet robotin kanssa keskustelemiseen olivat kuitenkin lähes poikkeuksetta positiivisia. Näitä tuloksia arvioidaan suhteessa vierään kielen kommunikointihalukkuuteen ja pohditaan, millaisia jatkotutkimuksia aiheesta kaivattaisiin.

Vogt, P. et al. (2019). Second Language Tutoring using Social Robots. A Large-Scale Study. Proceedings of the 2019 ACM/IEEE International Conference on Human-Robot Interaction (HRI 2019).